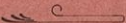
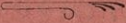

77235

Kakó ti je imé?

ali

Vzorno življenje
naših svetih priprošnjikov v nebesih.

Za mladino

II. Sveti Jožef.

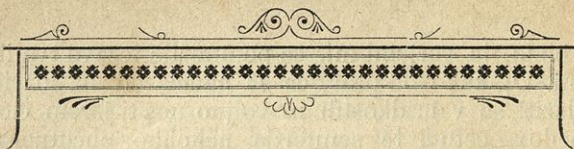
V Ljubljani, 1897.

Založilo »Katoliško društvo detoljubov«.
Tisk Katoliške Tiskarne.

dupl. ad 33574

77235

030041999

II. Sveti Jožef.

Menim, da se mi ni treba prav nič opravičevati, če za sv. Antonom takoj opišem življenje sv. Jožefa. Obratno, po vsej pravici bi bil moral sv. Jožefa postaviti na prvo mesto, ko bi šlo tukaj po zasluženju in imenitnosti; a zopet povdarim, da se ne mislim vezati na poseben red, marveč prijavljati popise posameznih priprošnjikov, kakor mi bo lažje mogoče. Le v tem naj se opravičim, zakaj sem pri sv. Jožefu rabil tako obliko, da ves spis naslanjam na dvojno podlago: žalost in veselje. To sem storil zato, da bodi nekoliko spremembe, in ker je res vsako življenje sestavljeno iz veselih in žalostnih dni, in pri svetem Jožefu se to kaže še v posebni meri. — Glavni vzrok je pa to, ker mi je s tem naloga silno olajšana. Priredil sem bil že pred sedemnajstimi leti jednak opis za »Cvetje iz vrta sv. Frančiška« z naslovom: »Žalost in veselje sv. Jožefa« in gospod urednik mi je dovolil, da ga smem sedaj še posebej izdati. Tudi tebi, dragi čitatelj, utegne tako najbolj ugajati in koristiti. Če tudi si še mlad, pa vendar že čutiš, — kaj ne, da? — ta razloček belih in črnih trenotkov; poznejše se

ti bodo, le verjemi mi, še pomnožile težave tvojih dnij. Oj, kako bo prav, če se naučiš od sv. Jožefa tolažiti se v bridkosti in voljno nositi jarem Gospodov, četudi te semtertja nekoliko občutnejše pritisne na rame. Kdor Boga ljubi, temu se končno vse prav izteče.

1. Prevzvišen poklic.

Kako so svetemu Jožefu potekla prva leta, tista srečna mladostna leta, ki jih sleherni ohrani v veselem, ganljivem spominu, tega ne vemo. Sveti evangelij nam sploh kakor o Mariji tako tudi o sv. Jožefu pripoveduje le prav malo, le to, kar je v posebno tesni zvezi z Jezusom in Marijo. Ni nam pa za gotovo sporočeno, kako se je godilo svetemu Jožefu, predno je stopil v ožjo zvezo z Jezusom in Marijo. Verjetno pa je staro sporočilo, ki pravi, da so v mladosti sv. Jožefa njegovi posvetni bratje zasmehovali in zaničevali zavoljo njegove velike pobožnosti in nedolžnosti, ga celo od hiše spodili in mu tako neusmiljeno ogrenili najlepšo dôbo življenja. V tem je bil podoben Jožefu, Jakopovemu sinu, katerega so tudi bratje zavidali zastran očetove ljubezni, zaradi nedolžnega življenja sovražili in iz domačega kraja prodali v neznano ptujo deželo. Podoben je bil tudi Jezusu, svojemu božjemu rejencu, ki je bil od svojih bratov, nehvaležnih judov zaničevan, sovražen, zavržen, križan.

In kaj hočete žalostnejšega, kakor je to, če se kdo celó v nežni mladosti ne pusti pri miru ter zlobno preganja, da ne more uživati mladih let rajske sreče?

Ko je sv. Jožef odrastel, čutil je še neko drugo gorjé. Zavedal se je, da ni priprostega rodu, temveč da so bili njegovi predniki celo kralji, preroki, slavni vojvodi itd., da je iz slavne Davidove

hiše. Ali sla-

va njegovih

prednikov

je bila že

zdavno zgi-

nila, in zdaj

se je čutil

tako osam-

ljenega, ker

mu je hiša

očetova to-

likanj obo-

žala; pa še

mej to — ta-

ko obožano

družino —

mu ni bilo

dano prebi-

vati! Ko bi

bil vsaj mo-

gel reči, da

je mej —

svojimi! —

Táko poni-

pota božje

previdnosti!

Ravno to je bila

sreča za

sv. Jožefa. Njemu veljajo tehtne besede Jeremijeve:

»Dobro je človeku, če nosi jarem od svoje mladosti«. — Preveč smo že navajeni sv. Jožefa gledati

le na vrhuncu njegove slave, nič pa ne premislimo

žanje bolj

boli, kakor

pa prvotno

uboštvo.

Ljudje to

tudi čutijo,

a ne da bi

imeli usmi-

ljenje s ta-

kimi poni-

žanimi, jih

še bolj po-

nižujejo in

zaničujejo.

Jožefovi so-

sedje Naza-

renčani že

celó niso

bili taki, da

bi mu bili

prizanašali.

Toda kdo

bi spreumel

čudovita

tistih let, ko se je sv. Jožef pripravljajal za svoj visoki poklic. Sveti evangelij namreč nam ga pred oči stavi že kar kakor popolnega moža, rekoč, da je bil sv. Jožef pravičen, t. j. brez vse hudobije, ves čednosten; kaže nam ga takrat, ko je že nastopil svoj veličastni poklic. Pa vsakdo vé, da kar nagloma in brez truda se ne pridobi pravičnost in popolnost. Taka cvetlica, taka lilija, kakor je moral biti rednik Jezusov, in je res tudi bil sv. Jožef, se ne razcvete ob enem dnevu, pa tudi ne zraste na vsakem kraju: ne v šumnem uživanju, ne v zapeljivi časti in bliščobni potratu obilnega premoženja, ampak le v samoti, v tihotnem zatajevanju je bilo sv. Jožefu mogoče v mladeniških letih ves čas tako čisto ohraniti svoje srce ter ga tolikanj posvetiti, da je bil ob odločenem času vreden prevzeti namestništvo nebeškega Očeta.

Kogar Bog izvoli za kaj posebnega, temu deli tudi posebne nenavadne milosti in ga postavi v take okoliščine, da si jih more po svojih srčnih željah v prid obračati. Navadno si v to odbere ubožne, ponižne, ali pa take, ki sicer imajo kaj, pa so pripravljeni vse zapustiti zavoljo njega. Bog sam je odločil tudi sv. Jožefu že v mladosti ponižanje in pomanjkanje, Bog sam je hotel, da se je privadil — ne kraljeve časti, ampak priprostega rokodelstva tisti, ki ga je od vekomaj odbral za rednika svojemu jedinorojenemu Sinu.

In kdo izmed nas bi si upal reči, da se je sv. Jožef nesrečnega čutil v takem ponižanju? Če so ga tudi ljudje pozabili, prezirali ali celo zaničevali, — ali mar ni imel iz nebes tolažbe, tolike in take tolažbe, kakoršne si mi še misliti ne moremo, mi,

ki po majhnem koščku svoje bogoljubnosti še meriti in soditi ne moremo tistega veselja, ki ga ima v Bogu tolik svetnik!

Sv. Jožef je namreč tako lepo preživel svoja mladostna leta, da pravi o njem neki pobožen učenjak: »Ako bi se zbrali vsi ljudje, ki so od Adama noter do dašnjega dne živeli in kar jih še bo do konca sveta, in ako bi sv. Duh hotel izmed vseh jednega izvoliti za ženina Materi božji in za rednika Jezusu Kristusu: izmej vseh bi ne izvolil nobenega družega kakor sv. Jožefa.«

Taka svetost pač ni mogla biti brez dušnega veselja, brez sladke radosti nebeškega miru. Kolikrat je bil sv. Jožef od Boga posebno razveseljen! Če ni bilo drugače, je Bog storil celo čudež, da ga je oveselil. Omenim naj le čudeža, ki se bere v starih sporočilih o njegovi zaroki s prečisto devico Marijo.

Marija je bila že 14 let izpolnila; po postavi je morala zdaj zapustiti tempelj. Seveda bi bila najsvetejša Devica najraje še v templju ostala ter najraje tam preživela vse svoje življenje v pobožnem delu in goreči molitvi, ker je bila Bogu obljubila vedno devištvo; pa bilo je drugače odločeno. Veliki duhovnik ji naznani, da je volja božja, naj se tudi ona zaroči; vendar se pa hoče prej o tem sam v molitvi z Bogom posvetovati. In slišal je glas iz nebes, naj skliče vse pobožne mladeniče iz Davidove rodovine, in vsak naj s seboj prinese šibo; čigar šiba bo ozelenela, tisti naj vzame devico. Mnogo mladeničev je prišlo in veliki duhovnik je nesel njihove šibe v svetišče božje ter jih postavil vse pred skrinjo zaveze. Ali ko

drugi dan gre gledat, ne najde nobene šibe zelene. To se mu čudno zdi; ali zopet zasliši glas, da manjka še jedne šibe. Zato da preiskati, koga bi še manjkalo izmed Davidovega rodu. In glejte, manjkalo je le njega, ki je bil najvredniši. Jožef namreč si ni upal priti, zato ker se je v svoji ponižnosti štel nevrednega vzeti najsvetejšo Devico in pa zato, ker je bil tudi sam sklenil vedno deviško živeti. Pa vsled posebnega povelja pride še on sè šibo, katero veliki duhovnik precej postavi k onim šibam. Ko gre le-ta po opravljeni molitvi gledat, začuden vidi, da je Jožefova šiba ozelenela in se razcvetla. Ozelenelo cvetočo šibo podá sv. Jožefu v roko in pri tej priči prileti bel golobček z nebes in se vsede na njo, tako da se vse čudi in strmi.

Tako postane po božji volji sv. Jožef ženin Marijin. Kako bi mu bili v stanu dovolj srečo voščiti k toliki časti! Marija je bila tako nebeško blaga — tako vsa nedolžna — tako rajsko čednostna — tako nedopovedljivo sveta, vsa lepa, brez madeža (Vis. pes. 4, 7), lilija med trnjem (Vis. pes. 2, 2), katere obleka je bela kakor sneg, katere obraz se sveti kakor solnce (Offic. immac. Concept.). — O presrečni sv. Jožef, pač bi se bil že blagroval, ko bi ji bil smel biti le za služabnika — Boga bi bil za to hvalil — sedaj pa si postal njen ženin, njen deviški mož!

S tem dnevom se začne za sv. Jožefa novo življenje, nova sreča; s tem dnevom se mu tako rekoč začnó nebesa na zemlji. Mi le v posvetno preveč zamišljeni ljudje še spreumeti ne moremo nebeškega veselja dveh tako čistih in svetih src, kakor je bilo Marijino in Jožefovo.

Kaj je sedaj sv. Jožefu mari posvetna čast, ob katero je prišel njegov rod, ko ga Bog sam z nebeškim čudežem počasti pred vsemi ljudmi? kako lahko njegovo srce pozabi vse zaničevanje, vse težave preteklih mladih dnij, ker ga sama nebes Kraljica ima za ljubo.

Pa še neko drugo tolažbo je prejel sv. Jožef naravnost iz nebes. — Že je bil veliki angelj Gabrijel oznanil Mariji, da bo mati Sinu božjega. Mati božja je vsled tega silno oveseljena; pa v svoji ponižnosti si nikomur ni upala razodeti te neslišane časti in sreče. Tudi svoji teti Elizabeti bi ne bila nič povedala, ko bi le-tá že sama ne bila izvedela po razsvitljenju in razodenju sv. Duha. Tako je prišlo, da sv. Jožef še ni nič vedel o tej največji skrivnosti včlovečenja božjega ter je bil, kakor je znano, v velikih skrbéh, v veliki žalosti. Pa glejte, kolika sreča! Kakor je bil Materi božji sam višji angelj iz nebes prišel oznanit veselo novico, da že pride Zveličar na svet, in da bo ona njegova Mati, tako je hotel Bog ravno to preveselo novico po svojem angelju naznani tudi Jožefu in mu ob jednem po angelju izročiti tudi oblast, ki jo bo imel nad Jezusom. Kaj družega namreč imajo pomeniti besede: »Daj mu ime Jezus!« kakor očetovsko oblast. Kdor ima oblast dati ime, ima tudi oblast klicati po tem imenu in zapovedovati. Tedaj to-le je dvojno angeljsko oznanilo iz nebes: Marija, prečista Devica, ki je Jezusa spočela od sv. Duha, naj mu dá življenje, sv. Jožef pa naj mu dá ime; Marija naj mu bo mati, sv. Jožef mu bodi zapovednik in rednik — namestnik nebeškega Očeta! Za tako

častno naročilo je bilo tudi treba častnega sporočnika: samega angelja iz nebes.

2. Uboštvo.

Primeroma največ ljudij po širokem svetu zdihuje in žaluje zaradi p o m a n j k a n j a in revščine. Celó izmej onih, ki dovelj imajo, se jih čuti mnogo nesrečnih le zato, ker se jim zdi, da še nimajo zadosti, ker bi radi imeli še več in čedalje več.

Tudi sv. Jožef se je imel kakor malokdo v svojem življenju mnogokrat priliko prepričati, kako je uboštvo grenko in žalostno. Omenim pa zato takoj v začetku te težave, ker je ves čas slonela na Jožefovih ramah. Ves čas njegovega življenja ga je revščina spremljala. — Že v mladosti mu je bila zvesta tovarišica. Primoran je bil rokodelstva se učiti. Naučil se je mizarstva, tesarstva, tudi pluge je znal narejati, kakor omenjajo nekateri cerkveni učeniki.

Dobro naučeno rokodelstvo, pravijo, sicer velja toliko, kakor denar; ali prav gotov denar pa to vselej ni, ker včasih omagajo moči za delo, včasih pa delo pohaja, da po več časa ni zaslužka. Težave, ki stiskajo dañdanes rokodelce, stiskale so gotovo sedaj manj sedaj bolj tudi tesarja Jožefa.

Reven je bil tedaj sv. Jožef, dokler je bil sam, reven, ko je postal ženin in varih Marije Device in srečni rednik Jezusa Kristusa, ker je bila Marija jednako revna, in Jezus, čeravno kralj nebes in zemlje, si je prostovoljno izvolil revščino; ubožen je bil doma, da so ga farizeji zaničevali s priimkom

»tesar nazareški«, ubožen na tujem, da ga še v Betlehemu niso hoteli pod streho vzeti; uboštvo ga je spremljalo v Egipt, ga je trlo tam in se je ž njim zopet vrnilo nazaj; priprosto in revno je bilo vse v njegovi hiši, priprosta in revna tudi njegova smrtna postelja; živel je v revščini, umrl je v revščini. — »Bog hoče«, pravi sv. Frančišek Saleški, »da mora Jožef zmirom reven biti, kar je jedna najhujših poskušenj, ki jih nam more poslati; in to poskušnjo sprejme, ne za nekaj časa, temveč za vse svoje življenje. In kakšna je bila ta revščina? Zaničevana, zapuščena, stradajoča.«

Vendar, dokler je bil sv. Jožef še sam, mu revščina ni prizadevala toliko britkosti in žalosti; ali ko je videl, da tudi Marija in njen božji Sin morata trpeti uboštvo in vse njega žalostne nasledke, se mu je mnogokrat milo storilo in srce ga je bolelo, kadar še z najpotrebnišim ni mogel postreči njima, ki sta bila najvredniša, najboljša izmed vseh, kar jih je kdaj hodilo po zemlji. Obleka njuna je bila tako priprosta in vbožna, zakaj staro sporočilo nam pripoveduje, da je Zveličar vse življenje imel jedno samo obleko, ki mu jo je bila njegova presveta Mati naredila in ki je rastla ž njim vred; hrana jima ni bila boljša, kakor jo navadno uživajo revni ljudje; stanovanje je bilo tesno, vse po hiši revno, kakor se še sedaj lahko prepričajo pobožni romarji v Loreti; celó delati in živež služiti je moral pomagati on, ki vzdržuje nebo in zemljo in najmanjšemu črvičku v prahu preskrbuje potrebnega živeža. Kako, da bi kaj tacega ne bilo ganilo — večkrat celó do solz ganilo tako blagega srca, kakor ga je imel sv. Jožef?

Lahko se bomo tega prepričali še o mnogih prilikah, vendar že tukaj naj omenim, kako je n. pr. ob Jezusovem rojstvu ravno revščina branila Jožefu, da ni mogel bolje postreči novorojenemu kralju, ki je prvi trenotek svojega zemeljskega življenja moral v zaničljivem hlevcu trpeti mraz in pomanjkanje: kako se mu je moralo pač smiliti nebeško Dete! Posebno pa je britko čutil, kaj se pravi uboštvo, takrat, ko je z Jezusom v Egipt bežal in moral več časa živeti tam med tujimi ljudmi. »Tako veliko je bilo pomanjkanje Marije in sv. Jožefa«, pravi sv. Ligvori, »da večkrat še grižljeja kruha nista imela za dete Jezusa, ki je lačen želel kaj jesti«.

Pa oh! nista mu mogla dati družega kot solze. O, kako je moralo pač takrat sv. Jožefu hudo biti, da je bil — revež! Revščina, ki se trpi iz ljubezni do Jezusa, ima nekaj prijetnega v sebi; toda revščina, zaradi katere Jezus sam trpi, napravlja toliko več bolečine, kolikor večja je ljubezen.

Pa tudi potem, ko je prišel nazaj v Nazaret, ga revščina ni zapustila; prizadela mu je še mnogo britkosti. »Mislite si«, pravi Bossuet, »ubogega rokodelca, kateri nima druge dedščine, kakor svoje roke, nima druge zaloge, kakor svoje izdelke, nima družih prihodkov, kakor svoje delo; rokodelca, kateri z jedno roko dá, kar je z drugo ravnokar prejel, kateremu vsak dan zaloga pohaja, pa je vendar primoran nastopiti dolga potovanja, ki mu odtegnejo vse kupce (naročnike), ne da bi mu angelj, ki mu je poslan, besedico rekel o tem, kako se bo preživil. On se ni sramoval trpeti to, kar se mi sramujemo le reči: ponižujte se, člo-

veške velikosti! On gre, vedno ubežen, vedno na potu; pa vendar presrečen zato, ker je z Jezusom Kristusom, in se čuti prebogatega, da ga sme za to ceno imeti; vsak dan na novo si prizadeva poprazniti svoje srce, da bi Bog v njem raztegnil svoja posestva in razširil svoje kraljestvo; v obilnosti živi, zato ker nič nima; vse premore, zato, ker mu vsega manjka; srečen, miren, brez strahu je, ker ne najde ne počitka, ne stanovanja, ne obstanka«.

S temi besedami nam slavni francoski škof po jedni strani prav živo popisuje skrajno revščino svetega Jožefa, po drugi strani pa nam tudi pové, kaj ga je v njej tolažilo: v največjem pomanjkanju imel je vedno pri sebi nebeško bogastvo — Jezusa! Pričujočnost Jezusova mu olajša vse grenkosti, olajša vse težave. Kadar zvečer leže na trdo posteljo, lahko utolažen sladko zaspi, ker je Jezus zraven njega, in ko ga po noči katerikrat prebudijo skrbi, se zopet brž utolaži in razveseli, da le pogleda Jezusa, Boga, ki je kot človek poleg njega spal v podobi najljubeznivejšega deteta. Kadar je šel z doma, ni šel sam, vzel je Jezusa s seboj in ga nesel ali pa za roko peljal; kako mu je bila vsaka stopinja polajšana!

Kadar je zavžival svoje borno kosilce, sedel je ž njim za mizo Jezus, in ko je Jožef krepčal z jedjo svoje telo, je Jezus krepčal z nebeško tolažbo njegovo srce. Kadar dela v delavnici, stoji Jezus poleg njega, prevzame nekoliko njegovega dela, mu pomaga, mu streže celó: take pomoči pač ni čutil sv. Jožef samo v rokah, marveč še bolj v

srcu! In videti, da je Jezus vesel revščine, da ljubi uboštvo in da Sin božji ves radosten dela in si pot s čela briše in da si Mati božja tudi ne želi boljšega, se mu težak kamen odvali od srca in tudi on je vesel, da je tako, in ne bi hotel menjati z nobenim bogatinom. In taka ljubezen, ki sta jo imela Jezus in Marija do revščine, ga je tolažila tudi na zadnjo uro, in čeravno ju je zapustil v pomanjkanju, je vendar mirno zatisnil oči in sladko zaspal v rokah Jezusa, ki si je, čeravno gospod vseh bogastev, sam izvolil revščino in pred vsem blagroval vse one ljudi, ki so ubogi v duhu!

Sv. Jožef tedaj nikdar ni imel bogastva, pa si ga tudi ni želel; revež je bil, pa je ljubil svojo revščino, in jo je ljubil od dné do dné bolj, ker je videl, kako jo ljubita tudi Jezus in Marija. Res, da je imel vsled revščine mnogo pretrpeti, zakaj revščina je le revščina, in že beseda sama nam pové, koliko zaničevanja in britkosti navadno donša. O, sv. Jožef je svoje uboštvo, kakor imamo navado reči, čutil; ali bil je potrpežljiv in zato potolažen in vesel; kakor je sploh največjim svetnikom lastno, da se veselijo trpljenja, ker jih dela podobne Jezusu in Mariji. Srečni in veseli so že na tem svetu; zakaj sreča ni v tem, da kdo dosti ima, ampak, da je zadovoljen s tem, kar ima, ker tako so mu izpolnjene vse želje. »Tisti je srečen«, pravi sv. Avguštin, »kateri ima, kar želi, in le želi to, kar je treba«; ne pa posvetnjaki, katerim ni nikdar zadosti, katerim tisočkrat večje skrbi dela ono, česar jim manjka, kakor jim more veselja delati to, kar res imajo.

Da bi hoteli sedanji mnogoštevilni reveži svetega Jožefa posnemati, bi jim pač ne bilo treba tolikanj zdihovati in nadlegovati ljudi. Pošteno življenje že precej v mladosti, pridna delavnost in krščanska potrpežljivost iz ljubezni do revnega Jezusa, to troje je zanesljivo zdravilo zoper vsakoršno uboštvo!

3. *Ob Jezusovem rojstvu.*

Kako je vendar lepo o božiču! Kako ganljive spomine si hranimo o tem preradostnem prazniku iz svojih mladih let! Čeravno zunaj okrog voglov huda burja brije, čeravno je zemlja večjidel z debelim snegom pokrita in drevje vse golo in ivnato, mraz pa tak, da kar škriplje pod nogami, je vendar nedopovedljivo veselje o polnoči v cerkvi, ko je vse z brezštevilnimi lučicami razsvitljeno, ko glasno orglje donijo in se prepevajo vesele božičnice, zbrana množica pa z ginjenim srcem moli novorojenega Kralja nebes in zemlje. Vse se veseli največje milosti nebeške, da nam je bil rojen Rešenik sveta.

Toliko je naše veselje zaradi novorojenega Zveličarja, da skoraj na vse drugo pozabimo, ter pozabimo zlasti sv. Jožefa, ki v bornem hlevčku v kotu kleči poleg milega Jezuščka. Tako smo že vajeni veselih božičnih občutkov, da se nam celó vesele zdé besede sv. evangelija, ki ga slišimo izpred altarja na sv. večer o polnoči: »Tisti čas je zapovedal cesar Avgust . . .« In vendar imajo toliko tožnega v sebi, zlasti toliko žalostnega za sv. Jožefa!

Rimski cesar Avgust je hotel vedeti število vseh prebivalcev svojega širocega cesarstva: tedaj

tudi število ljudij na Judovskem, ki je bilo tedaj Rimu pod oblast. Povsod se je pričelo popisovanje in štetje. Pri judih je bilo to jako težavno, ker se je drugače vršilo, kakor drugod; ne tako namreč, da bi se bilo zapisalo število ljudij, v enem kraju živečih, ampak po nekdanjih rodovih so šteli z ozirom na starodavno razdelitev cele dežele v rodove, družine in »hiše«. Vsak se je tedaj moral iti zapisat tja, kjer so nekdanj živel njegovi predniki: nekateri so imeli daleč, nekateri blizu.

Prišlo je to povelje tudi v Jožefovo hišo. Gotovo sta se ga Marija in Jožef jako prestrašila; zakaj ravno za nju je bilo potovanje zelo težavno. Ker sta bila oba iz Davidove hiše, morala sta potovati celó v Betlehem, kjer je bil kralj David rojen. Iz Nazareta do Jeruzalema je tri dni hoda, če kdo gre vsak dan po deset ur; iz Jeruzalema do Betlehema štejejo še dve uri. Pa ne le samo vsled velike daljave in večkratnega prenočevanja jima je bilo potovanje nadležno, ampak tudi zato, ker je bil takrat zimski čas, ki je sicer v Palestini voljnější, kakor pri nas, a vendar ne brez neprijetnosti, zlasti za njiju reveža, ki sta komaj najpotrebniših rečij mogla s seboj vzeti; za kako prijetno olajšanje na dolgem potu pa nista zmogla. Sv. Jožef je sam čutil veliko britkost, zlasti, ker mu je za nekaj časa prešel ves zaslužek; ali še mnogo hujše mu je bilo zato, ker se mu je smilila Mati božja, ker je zánjo moralo biti popotovanje še vse težavnejše.

Vendar še hujše je prišlo. Vsa utrujena sta slednjič, bržkone četrty dan, zvečer dospela do Betlehema. Z neko veselo tolažbo se ozirata na

mesto svojih očetov v sladkem upanju, da ju bodo tam prav prijazno sprejeli, in si bota že skoraj odpočila od težavnega potovanja. Toda, kaj se zgodi? Sv. Jožef trka in prosi v gostilnici prenočišča, ali nikjer ga ne dobi, povsod ga odpravljajo z mrzlim odgovorom, da »ni prostora«. Užaljen ponavlja Jožef ponižno svojo prošnjo in dopoveduje, kako je postrežbe potrebna Marija — vse zastonj! Ubogi Jožef! po poti si tolažil Marijo, da si bosta v Betlehemu, Davidovem mestu, nadomestila za toliko zoprnosti, sedaj pa vaju še nočejo prenočiti v hišah, ki so odprte slehernemu tujcu! — Jožef prosi Marijo, naj ga počaka, in gre sam še dalje iskat, ter hodi od hiše do hiše, od vrat do vrat; povsod trka in prosi Betlehemčane za božjo voljo, naj se vendar usmilijo. Pa nikjer ne najde usmiljenja; povsod ga odpravljajo, tu z lepo, tam z grdo. Seveda, sv. Jožef je bil revež; za »velike« se najde že še prostor, kjer ga za »male« ni več. Za ubogega Jožefa in Marijo po Betlehemu ni bilo nikjer prostora. Čedalje hujše mu je pri srcu; zakaj noč je že blizu, in pod milim nebom vendar ne sme prenočiti, to bi bilo pregrozno za Marijo. S kako težnimi občutki se je moral sedaj, popolnoma zapuščen in povsod odslovljen, zopet vrniti k Mariji! Če sveto pismo pravi, da »pravični naj prej samega sebe toži« (Preg. 18. 17), si pač lahko mislimo, da mu je bilo neizrečeno žal, zakaj se ni bil bolj preskrbel, zakaj se je tolikanj zanašal na tako nezanesljive Betlehemčane. Sedaj je prepozno, sedaj se ne dá več pomagati. Ves otožen pride zopet nazaj, kjer je bil pustil Marijo, in njegov žalosten obraz in objokane oči ji povedó več, kakor bi mogle besede razodeti.

Kaj je storiti? Bližnja noč ne pusti več odlašati. Žalostna tedaj zapustita mesto, — žalostna tembolj, ker onadva sama vesta, koga niso hoteli Betlehemčani sprejeti, ker njiju niso hoteli, kakor pravi sv. pismo: »V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli.« (Jan. 1, 11.)

Blizu mesta, ki je bilo zidano na griču, je bila skalnata votlina, kamor so pastirji čredo priganjali; »betlehemski hlevec« se spoštljivo imenuje pri vseh kristijanah. Ker ni bilo nikjer dobiti boljšega, gresta v to vlažno in mrzlo votlino; ker ni bilo mej ljudmi prostora za njiju, morata sprejeti za ljubo kraj, ki je za némo živino odločen, da bota le vsaj pod streho.

Britka žalost pretrese sv. Jožefa, ko je primoran, Marijo peljati v tako stanovanje. Hitro pospravi in počedi, kolikor je bilo moč; pa tako britko še ni nikoli čutil svoje revščine, kakor sedaj v tožni zavesti: »Boljšega ne morem dati Sinu božjemu, boljše ne morem postreči Materi božji.«

Ali pa sv. Jožef v tolikih stiskah ni imel nikakoršne tolažbe? O, pač; kolikor večja je bila poskušnja, toliko večja je bila tudi tolažba. Že na poti proti Betlehemu mu je bila dokajšnja tolažba potrpežljivost Marijina. Zastran Marije namreč se je najbolj bal, da bi se ji ne bilo treba pritoževati; in glej, ona je vsa vesela v največjem pomanjkanju, in še njega tolaži! In če je le kaj moglo sv. Jožefu olajšati obteženo srce, olajšalo ga je gotovo tolažilo iz Marijinih ust; pobožni, bogoljubni pogovori so jima lajšali in slajšali dolgočasno pot.

Kako pa se je šele moralo pomiriti njegovo užaljeno srce, ko je prvič zagledal Jezusa, pre-

ljubeznivo božje Dete! Vtopljen v molitev, je za ta trenotek pozabil, da je zemlja — zlasti zanj — žalostna dolina solz, pozabil je tedaj vse gorjé, ki mu ga je prej prizadela trdosrčnost neusmiljenih ljudij. Kakor bi ne bil več na zemlji, tako se mu zdi; saj, kjer je Jezus, Bog, tam so nebesa. Betlehemski hlevcec se je spremenil v svetišče najsvetejše, kakor je bil nekda tisti prostor, kjer je stala skrinja zaveze. Skrinja zaveze je veljala Izraelcem za sedež božje milosti; zato sta bila na nji dva zlata kerubima, ki sta z obrazom jeden proti drugemu obrnjena klečé molila in perotnice razprostirala nad zlatim pokrovom. Jednako je bilo videti Marijo in Jožefa, ko sta v sveti tihoti prvega božičnega večera o polnoči klečala pred jasicami z obrazom v jednem obrnjena proti Jezusu in, sama utopljena v serafsko pobožnost, poslušala angeljsko petje.

Sveto pismo nam sicer omenja le angeljsko petje, ki so ga slišali pastirji; ali ne moremo si drugače misliti, kakor da sta je slišala tudi Marija in Jožef. In kakšno moč mora imeti angeljsko petje do človeškega srca, kdo izmej nas bi si bil v stanu le misliti, nikar čutiti? Ko je slišal prerok Izaija v zamaknjenju angelje peti »trikrat sveto«, so se stresali podboji pri vratih od glasú vpijočih (Iz. 6, 4.). Sv. Janezu so se v skrivnem razodenju zdeli angeljski glasovi »kakor šumenje vodâ, kakor mogočno grmenje«. Če že človeško petje, kadar je res lepo, tako blagočutno gine naše srce, kako nepopisljivo vesela čutila je moralo vzbujati angeljsko petje v srcu sv. Jožefa!

Kmalu prihitijo tudi pastirci. Sv. Jožef jih gleda, kako ponižno pokleknejo pred Jezuškom

in kako pobožno molijo; sv. Jožef jih posluša, kako navdušeno in radostno pripovedujejo, kar jim je bil angelj oznanil, in kako zelo so jih »trume angeljev« razveselile z nebeškim petjem; zopet novo veselje zanj! O Mariji sv. evangelij naravnost pravi, da »je ohranila vse te besede in premišljevala v svojem srcu«, in kdo bi si upal tajiti, da tudi sv. Jožefu niso šle k srcu, in da jih ni z veseljem premišljeval?

Posnemaj sv. Jožefa v zvestobi in pokorščini, pa tudi tebi ne bo manjkalo tolažbe v Jezusu Kristusu.

4. Prvikrat z Jezusom v jeruzalemskem templju.

Gotovo ni bilo še prej nikoli tako ginjeno sv. Jožefa srce, kakor tisto sveto noč, ko je prišel Jezus na svet. Obojno — žalost in veselje — je bilo zanj tako veliko, da se z besedami ne dá dopovedati. Pa ménil bi, da vsaj za nekaj časa, mu je bilo veselje obilniše, kakor skrb in žalost. Njegov duh je bil tako zelo prešinjen in prevzet vzvišenih čutil, da se pač ni mogel kar nagloma upokojiti. Vedno mu še po ušesih doní angeljsko petje in začudeno pripovedovanje pobožnih pastirjev; oko se ne more nagledati nebeške lepote božjega Deteta in srce se mu topí v nadzemeljski radosti.

Pa tako ni imelo dolgo biti; razne skrbi so ga kmalu zopet predramile iz prijetnega zamaknjenja nebeške radosti, in prepričal se je le prehitro, da je v solzni dolini, in ne še v raju neminljive sreče.

Že več dnij je preteklo od tiste noči, ki je bila najsvetejša in najsrečnejša izmed vseh od začetka do konca sveta — pa oh! razven pri-

prostih pastirjev se nobeden ne zmeni za novorojenega Kralja! Kakor pozneje sv. Janez, tako bi se bil tudi sv. Jožef lahko pritoževal: Med vami je tisti, katerega so že čez štiritisoč let hrepeneč pričakovali vsi pravični, vi pa ga ne poznate!

Bog, ki je videl strašne naklepe v črnem srcu Herodovem, je namreč hotel, da naj Zveličar še sploh ostane prikrit ljudem, zlasti oblastnikom. Toda Jožefu, ki mu ti božji nameni niso bili znani, se je pač morala čudna zdeti taka mrzla vnemarnost Betlehemčanov, še bolj sedaj po rojstvu, kakor prej. In kdor je kdaj dosti vživo čutil nehvaležnost sveta, bo tudi v sredi Jožefove sreče lahko zagledal mnogo grenkobe in britkosti.

Mnogokrat se mu je smilil Jezus, ki je, kakor drugi majhni otroci, moral trpeti mraz in razne neprijetnosti prve nežne mladosti; saj bi se bilo tako dobremu možu smililo še vsako drugo joka-joče dete, nikar šele Dete, o katerem ga je prepričal glas iz nebes, da je Sin božji. Zlasti nam sveti cerkveni učeniki sočutno pripovedujejo, kako bitko bolečino je občutil sv. Jožef o s m i d a n , ko je videl pri obrezovanju prve kaplje presvete krvi Jezusove. Kako milo se mu je storilo videti tudi s o l z e v Marijinih očeh, ki jih je točila zavoljo milega jokanja malega Jezuščka. Tu sta Jožef in Marija prvikrat se prav živo spomnila strašnega trpljenja, ki ga bo imel nekdanj Jezus prestati, zakaj od sv. Duha razsvetljena in po prerokih podučena sta vedela, zakaj je prišel na svet, in da bo z britkim trpljenjem svet odrešil. Zato neki učen pisatelj imenuje obrezovanje Gospodovo »prvo postajo na križevem potu Mesijevega življenja«.

Vendar tudi brez tolažbe ni minil osmi dan. Ta dan namreč je dal sv. Jožef Sinu božjemu ime Jezus, kakor mu je bil angelj zapovedal; in od tega dne sta on in Marija sto in stokrat s srčno pobožnostjo ponavljala to najsvetejše ime. Pa kdo bi si upal misliti, da sta ga zastonj izgovarjala, kdo bi si upal trditi, da jima ni bilo srce oveseljeno in utolaženo, kadar jima je bilo to presladko ime na jeziku? Saj je bilo presveto ime Jezus od nekdanj presladka tolažba v najhujših stiskah za vse, ki so Jezusa ljubili. Zato nam pesnik takoganjivo imenuje Jezusovo ime r a j s k o pesem, ki

»Ž njo britkost so si sladili,
Ko so kelih grenki pili,
Vsa stoletja kristijani,
Z meči klani, z ognjem žgani;
In z grmad so šli v nebo
Prepevaje pesem to.«

Če so pa že navadni svetniki toliko radosti in tolažbe zajemali iz presladkega imena Jezusovega, sodite sedaj sami, ali ga je mogel brez notranje tolažbe izgovarjati sv. Jožef, za Marijo prvi ljubljenelec Jezusov? on, ki je to čudežno ime prvi slišal iz angeljevih ust, in prvi s tem imenom klical Zveličarja?

Kmalu je prišel dan še nove tolažbe, novega veselja. Štirideset dnij po rojstvu Zveličarjevem sta šla Jožef in Marija z Jezusom v Jeruzalem, da bi ga v templju darovala Gospodu. Komur je iz Davidovih psalmov in sicer iz življenja izvoljenega ljudstva znano, v kolikem čislu je imel vsak pobožen Izraelec jeruzalemski tempelj, kako milo

tožno je zdihoval po svetišču Gospodovem, po gori Sijonski, kadar ga ni smel (n. pr. ob času pre-gnanstva) obiskovati, ta bo pač znal saj nekoliko razsoditi, kaka čutila so navdajala sv. Jožefa, naj-pobožnišega Izraelca, ko je šel prvikrat z Jezusom v tempelj — v njegovo pravo domačijo in lastnino. Res, da se za te tri uboge, pa najsvetejše romarje, kar jih je kdaj hodilo proti Jeruzalemu, ljudje niso kaj zmenili; že po potu so jih prezirali, še bolj pa so se po mestu z navadno ošabnostjo od njih obračali. Kdo bi si bil tudi mislil, da je to detece v rokah ubožne matere obljubljeni Odrešenik, toliko časa pričakovani Mesija? Ali bilo je vendar — ne sicer med šumnim hrupom posvetnih meščanov, ampak v sveti tihoti veličastnega templja — dvoje dobrih posebno izvoljenih src, katerima je sveti Duh razodel, da je ljubeznivo dete, s katerim sta sedaj prišla Marija in Jožef v tempelj, o b l j u b l j e n i O d r e š e n i k. Ta dva srečna sta bila blagi starček Simeon in pobožna 84 letna vdova Ana. Odkar so bili pastirci pri jaslicah, se nihče ni Jožefa in Marije tako zeló razveselil, kakor onadva.

Najprej je prišel Simeon, in, kakor je razvideti iz evangelijskega sporočila, jih je srečal, še predno se je darovanje pričelo, precej pri vhodu.

Ob času Jezusovega rojstva je bilo malo resnično pobožnih Izraelcev; a zato so bili le-ti tem sve-tejši. Videti je bilo, kakor bi bili le-ti sami prevzeli one obilne milosti, katere je zavrglo nehvaležno ljudstvo. Poleg sv. Jožefa, Zaharija, Janeza Krst-nika je posebno sveto in v strahu božjem živel Simeon. V zvestem izpolnjevanju postave se je postaral, in svoj živi dan je hrepeneč pričakoval

Zveličarja. Čedalje večje je bilo njegovo hrepenenje; po višjem navdihnjenju je namreč zvedel, da ne bo prej umrl, predno ne vidijo njegove oči Odrešenika. Lahko si mislimo, kako je blagi starček zlasti zadnji čas vsak dan šel v tempelj in skrbno oči okrog sebe obračal, da bi kje zagledal Mesija.

Slednjič pride ura; sv. Duh jo je zopet razodel svojemu služabniku. Ves vesel hiti in čaka pri vhodu templja. Ko se približata Jožef in Marija z Jezusom, mu nekaj kakor blisk razsvetli dušo: »Ta je, katerega pričakuješ«. In zdajci se nam pokaže neizrečeno ganljiva podoba: Simeon vzame v naročje nebeško Dete, obrne oči proti nebu in neizmerno ginjen zakliče: »Sedaj, o Gospod, spusti svojega hlapca po svoji besedi v miru, ker so videle moje oči tvoje zveličanje, katero si pripravil pred obličjem vseh narodov, luč v razsvetljenje nevernikom in v čast Izraelu, svojemu ljudstvu!«

Tako spoznanje na takem kraju ni moglo biti brez najveselejšega vtisa za sv. Jožefa; zakaj častiti starček ni le sam za-se vesel, da je učakal tega dné, tako vesel, da se sedaj še umreti ne boji, ampak raduje se sreče celega sveta, ker drži v rokah »luč vseh narodov« in »čast Izraelovo«. — Kako ganljivo je moralo biti za rahločutno srce sv. Jožefa, ko je sivolasi starček tikoma pred smrtjo, ki mu jo je božja previdnost le zato odložila, da bi videl Zveličarja, sedaj povzdignil svojo vvelo roko ter blagoslovil Marijo in njega! Neko sporočilo pravi, da je potem umrl ter šel tako prvi »zbranim očetom« naznanit prihod Odrešenikov.

Po zgledu sv. Jožefa išči tudi ti za svoje male in velike težave tolažbe v Jezusovem preslad-

k e m i m e n u. Če te pa ljudje po nedolžnem zaničujejo in prezirajo, nič ne maraj; prej ali slej ti bo Bog gotovo poslal koga, ki ti bo dober; če drugi ne, prijatelj ti bo tvoj dušni vodnik, kateremu bo znana tvoja nedolžnost.

5. *Od daleč pride tolažba.*

Neizrečeno hitro se menjava veselje in žalost v človeškem življenju. Skoraj kakor grom za bliskom, tako hitro pride večkrat žalost za veseljem. To nam posebno jasno kaže dogodba, ki smo jo pričeli: Marija in Jožef z Jezusom v templju! S kolikim veseljem sta gledala pobožnega starčka Simeona, ki je verno objemal božje Dete, in s koliko radostjo sta poslušala njegove besede, ki so bile tembolj ganljive, čimbolj je bilo ginjeno srce, iz katerega so prišle! Sv. evangelij sam pravi, da »sta se čudila temu, kar se je govorilo o njem« (o Jezusu).

Toda predno se poslovijo Simeon, da bi »mirno v Gospodu zaspal«, obrne se še proti Mariji ter ji preroško izreče strašne besede: »Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogim v Izraelu; v znamenje, kateremu se bo zoper govorilo. In tvojo lastno dušo bo meč presunil, da se misli razodenejo iz mnogih src.« (Luk. 2, 34. 35.)

Te besede je govoril sicer le samo Mariji, ker je samo Marija imela doživeti Jezusovo strašno smrt, le ona je imela pod križem stati in umirajočemu Jezusu gledati v blede obličje. Vendar so šle tudi sv. Jožefu kakor brušen meč skozi srce, zakaj bil je z Jezusom in Marijo v taki zvezi, da

ga je bolelo vse, kar je njiju bolelo; in še bolj mu je šlo do srca to, kar sta trpela onadva, kakor ko bi zadelo njega samega. In ker nam je znano, kako včasih j e d n a s a m a beseda tako globoko rani človeško srce, da se rana ne dá nič več zaceliti na tem svetu, bomo tudi lahko razumeli, kako britko je svetemu Jožefa zadela Simeonova beseda. Simeonov »meč« mu ni nič več izginil iz spomina.

Z neizmerno britkobnimi čutili je tedaj sv. Jožef opravil daritev v templju, in ves zamišljen v grozovito prerokovanje, ki je je slišal iz ust Simeonovih, je šel z Marijo in Jezusom zopet nazaj v Betlehem. Sedaj je spoznal do dobrega, da ta daritev, ki sta jo opravila z Marijo v templju, ima vse drugačen pomen, kakor druge daritve ob jednaki priliki; to ni bilo le »odkupovanje prvorojenega«, kakor pri družih Izraelcih; to je bilo pravo darovanje. Jezusa sta darovala za vselej. Le to mu še ni jasno, kdaj in kako se bo končno zvršila ta v templju pričeta daritev — kdaj in kako bo srce presunil Mariji napovedani »meč«.

Pa četudi sv. Jožef ni še tako jasno vedel, kaj se bo naposled zgodilo z Jezusom, kakor mi to sedaj vemo, vendar je iz tega, kar so preroki splošno napovedovali o Zveličarjevem trpljenju, lahko sprevidel, da prav kaj grozovitega in strašnega pomeni Marijinemu srcu namenjeni meč. In če se le nekoliko zamislimo v njegove okoliščine, pač tudi lahko sprevidimo, da prav iz srca vesel ni mogel več biti sv. Jožef od tistega dné. V sredi veselja se mu je le vedno pred oči stavil grozni meč. Pri njem se je še bolj pokazalo, kakor pri družih svetnikih, da delež služabnikov Božjih na zemlji ni veselje,

ampak križ in težave. Vsem svojim učencem kliče Jezus: »Kdor hoče za menoj, naj vzame svoj križ na rame«; a sv. Jožef je v posebni meri čutil pomen teh besed, še predno so bile izgovorjene. In kakor se Marija po pravici imenuje Kraljica mučnikov, tako smemo tudi sv. Jožefa imenovati za Marijo prvega med mučeniki, ker je tudi on poskusil grozovitost mučeništva, ne sicer telesnega, pač pa dušnega.

Vendar jedna reč ga je le tolažila v sredi tolike otožnosti, in sicer ne malo. Simeon je rekel o Jezusu, da je »postavljen v vstajenje mnogim v Izraelu«; tedaj si je lahko mislil, da mnogi mnogi bodo vendar večno srečni po njem. In ko so prišli še trije Modri iz Jutrove dežele, stopile so mu zopet bolj na prvi prostor v spomin vesele besede »luč v razsvitljenje nevernikom«.

V sv. pismu namreč ni povedano, k d a j so prišli sveti trije Kralji Jezusa molit. Po nekem starem sporočilu bi to imelo biti trinajst dnij po rojstvu, češ, ker tudi sv. cerkev praznuje ta dan praznik njihov. Ali sv. cerkev je lahko postavila praznik na ta dan iz kakega drugačnega vzroka; iz tehtnih vzrokov pa smemo soditi, da so Modri prišli Jezusa molit šele potem, ko sta se bila Marija in Jožef iz Jeruzalema po daritvi zopet vrnila v Betlehem: zakaj drugače bi prerokovanje »luč narodom« ne imelo tolikega pomena, ako bi bilo Jožefu in Mariji že iz skušnje (po treh Modrih) saj deloma znano; darovanje štirideseti dan bi bilo nemogoče, ko bi bili res že prej prišli sveti trije Kralji, ker Herod, krvavi mož, gotovo ni odlašal grozovitega sklepa, ampak ga zvršil, kakor

hitro je zvedel, da so se Modri po drugi poti vračali itd.

Tedaj smemo za prvo tolažbo po strahovitem prerokovanju Simeonovem imenovati ravno prihod sv. treh Kraljev. In pa še prav velika tolažba mu je bil ta prihod. Le mislimo si sv. Jožefa, kako še ves zamišljen v grozovite Simeonove besede sedi v neki betlehemski hiši poleg malega Jezusa in njegove božje Matere, zakaj med tem časom so si gotovo že pripraviše stanovanje dobili, in ne moremo si misliti, da bi bila morala sveta družinica tako dolgo ostati v zapuščenem hlevcu. — Kar nenadoma zagleda nepričakovano prikazen: trije imenitni, dragoceno oblečeni možje z mnogimi služabniki se približajo hiši in glej, — ravno le-sem so namenjeni, zakaj kmalu vstopijo in se častitljivo bližajo malemu Jezusu. Kaj ima to pomeniti? O, sv. Jožefu ni treba dolgo ugibati, lastne oči mu pripovedujejo: trije Kralji — tako imenitni gospodje ne gledajo na revščino hiše, ne kakšna so tla, ampak v Jezusa obračajo svoje verne oči, in klečé molijo Kralja nebes in zemlje v podobi majhnega deteta. In ko so tako več časa molili, odpró vsak svoje darí, ki so jih s seboj prinesli za novorojenega Kralja. Kaj so govorili med darovanjem in potem, in kako dolgo so še ostali pri sv. družini, ne vemo, ker nam sv. pismo ni sporočilo; pa lahko si mislimo, da so vsi veseli pripovedovali, kako se jim je bila prečudna zvezda prikazala, kako so bili takoj v srcu prepričani, kaj ta zvezda pomeni, kako jim je bilo na dolgem popotovanju zlasti v Jeruzalemu pri Herodu, kako so se posebno sedaj nazadnje zopet razveselili

zvezde, ki jim je od Jeruzalema sèm svetila in obstala tu nad hišo: gotovo so tudi razkladali pomen daril in, zakaj so ravno te trojne darove prinesli: zlata, kadila in mire; in zanesljivo se niso poslovili tako brž. O, kako je moral sv. Jožef vesel biti svetih treh Kraljev! Kolika srčna radost, pred seboj videti častitljive učene može, ki ravno to verujejo, kar on, ki Jezusa poznajo in ljubijo, kakor on! Kako se mu vendar pobožni in blagosrčni zdé ti modri ponižni Kralji! Tako daleč so prišli, nikoli jih še ni videl, in bržkone jih ne bo nikoli več na tem svetu, in vendar so jednega duha, jednega srca ž njim: o dobri, plemeniti prijatelji! Zares, tacihi mož še ni videl, — in pa kolike pomembe bo to za druge nevernike, ki bodo jednako spoznali »luč v razsvitljenje narodom«!

Ako se še nam tako velik zdi praznik razglasenja Gospodovega in jeden najveselejših praznikov v letu, kako ganljiv je moral biti za sv. Jožefa, ki ga je takorekoč prvi praznoval ter videl in slišal vse to, kar mi praznično obhajamo. Gotovo mu ta dan ni nikdar izginil iz spomina; gotovo se je Bogu prisrčno zahvalil za toliko čudežno tolažbo, in gotovo mu je le spomin te dogodbe olajšal mnogotere skrbi.

Bodimo tudi mi Bogu hvaležni za mnogovrstno veselje, ki ga nam pošilja v solzno dolino, hvaležni za blage dobrotnike in zveste prijatelje, ki nam življenje slajšajo, in — če hočemo mirno in srečno živeti na svetu — ozirajmo se bolj na veselo kakor na tožno stran svojega življenja, saj nam spomin ni ustvarjen le za žalostne, temveč tudi za vesele vtiske!

6. Na ptuje!

Veselje, ki ga je imel sv. Jožef vsled prihoda svetih treh Kraljev, je kmalu minilo. Kmalu potem, ko so bili trije Modri odšli v svoj domači kraj, je sv. Jožef zvedel nekaj čisto novega, nekaj neslišanega. Prej ga je tako zeló bolelo, da so ljudje do Jezusa tako zeló mrzli, da se ne zmenijo zanj, da ga še ne poznajo; ali komaj se je bil v tej zadevi nekoliko utolažil, kar mora slišati strašno novico, da Jezusa celó sovražijo, da ga preganjajo ter hočejo celó umoriti! To sporočilo je bilo tako strašno, da bi ga ne bil mogel vrjeti, ako bi mu ga bil naznanil kak navaden človek. Zato mu mora angelj iz nebes naznati to grozovitost.

Če primerjamo sv. Jožefa razne britkosti in bolečine po velikosti in grenkobi, moramo spoznati, da sedaj pridemo do največje stiske v njegovem življenju. B e g v E g i p t! Komu bi se ne smilil poleg Jezusa in Marije sv. Jožef, če le povrhom pomisli to strašno besedo? Kako pa bi moglo srce mrzlo ostati, če n a t a n č n e j e p r e v d a r i m o to presunljivo dogodbo — vrhunec Jožefove žalosti! Ko bi nam sv. Jožef sam popisoval svoje življenje, bi nam bržkone tudi povedal: »Takrat, ko smo bili iz domovine pregnani, ko smo morali kar po noči bežati pred morilci, oh, takrat je bilo najhujše!«

Gotovo ste že v otročjih letih strahoma in strmé poslušali, ko se vam je pripovedovalo, kako se je hinavski Herod trem Modrim lagal, češ, da hoče, kakor oni, tudi on Jezusa moliti, pa ga je

v svojem črnem gadjem srcu mislil le umoriti, in kako se je potem, ko kraljev ni bilo nazaj, »krvavi mož« še bolj razsrdil ter poslal vojake z grozovitim poveljem, naj pomorijo v Betlehemu in okrog Betlehema vse fantiče, ki so po dve leti ali manj stari, samo zato, da bi bil mej njimi tudi mali Jezušček umorjen! Mlado srce vam je utripalo, kaj ne, in bali ste se za božje Dete. In zopet ste začeli lažje dihati, ko se vam je dalje povedalo, da Jezus pa ni bil mej umorjenimi, zato, ker je še o pravem času na angeljevo povelje sv. Jožef bežal ž njim v Egipt.

Toda, »v Egipt bežal«, te dve besedi sta hitro izgovorjeni, ali koliko britkosti hranita v sebi, se ne dá tako lahko dopovedati in popisati.

Sv. Jožef še ni nič slutil, kaka pogubna nevihta se zbira nad sv. družinico; brez skrbi in strahu se vleže zvečer k počitku — in glej, v sredi temne noči se mu angelj v spanju prikaže in pravi: »Vstani, vzemi Dete in njegovo Mater, beži v Egipt in bodi tam, dokler ti ne porečem; zakaj Herod bo Deteta iskal, da bi ga umoril«. (Mat. 2, 13.) Zares strašno sporočilo, grozovito povelje! Kolikor besed, toliko britkostij. — »Vstani!« veli angelj. Tedaj še dneva ne sme čakati, še posloviti se ne utegne pri znancih; kar precej naj zbudi Mater in Dete, in urno naj zapusti za Jezusa tako smrtno nevarni kraj! — »Beži!« S kom pač? Z božjim Detetom in presveto Materjo njegovo! Ne pomaga nič, kar nevtegoma ju mora zdramiti iz sladkega spanja, kar precej naznaniti grozovito povelje: naj se mu še tako smilita, mora

se zgoditi brez odlašanja! — »Beži!« Kam pa? V daljno, nepoznano egiptovsko deželo; proč izmej svojcev v čisto tuje kraje, kjer zapoveduje drugi vladar, kjer živijo drugi ljudje, ki vse drugače govoré; tja, kjer ne vé za nobenega znanca, za nobenega prijatelja, kjer so nekdaž imeli njegovi predniki tolikanj trpeti. — »Beži!« Za koliko časa? »Bodi tam, dokler ti ne porečem.« Tedaj tudi te tolažbe ne izvé, kdaj bo smel zopet nazaj priti iz pregnanstva; morda bo moral prav dolgo ostati na tujem: o, koliko rečij bi bilo treba s seboj vzeti, pa jih ne more, ne utegne, in bi tudi ne bilo varno, ker se mora zgoditi vse hitro in skrivaj. — »Beži!« Zakaj neki? »Herod bo Dete iskal, da bi ga umoril!« Še celó kaj tacega mora slišati! Tedaj umoriti hočejo preljubeznivega Jezusa, ko je komaj začel živeti! Ko bi se Odrešenika le ogibali, bilo bi hudo, dovolj hudo; sedaj pa ga hočejo celó umoriti: o, to je prepekoče razžaljenje za ljubečega Jožefa. In po pravici smemo trditi, da ta dušna žalost, ker domačini nočejo Jezusa sprejeti, izvoljeno ljudstvo ga po svojem krvočnem kralju podi iz svete dežele — mu celó namerava življenje vzeti — ta dušna bolečina je presegala vse druge. Kako nepopisljivo žalosten vtis je tedaj moralo imeti za Jožefovo srce tako nenavadno naznanilo in povelje angeljevo!

Čez mero žalostno je pa bilo gotovo tudi popotovanje samo: bržkone še hujše, kakor se je bal. Pripravljanje za odhod je bilo silno kratko; sv. evangelij nam ga naznanja s temi-le kratkimi besedami: »In vstal je, in vzel Dete in njegovo Mater po noči ter odšel v Egipt«. (Mat. 2, 14.)

Da je, zlasti v začetku, ko so bili še na Judovskem, jako hitel, tega mi ni treba menda posebej praviti, ker je imel silno hudega priganjalca — smrt, katere se je bilo bati tembolj, ker je bila namenjena — Jezusu! Pa ko so zapustili domače kraje ter jih je popustil strah pred Herodom, prišli so v žalostne peščene puščave, kjer jim je bila pot neznana in poleg drugih težav tudi zaradi razbojnikov silno nevarna. Mnogokrat je bila trda kamenita zemlja njih postelja, pod milim nebom tožno prenočevanje; še najpotrebniše hrane jim je zmanjkovalo. Tu je imel sv. Jožef priliko misliti na egiptovskega Jožefa, ki so ga nekdam po tistih krajih proti Egiptu peljali neusmiljeni kupci, ki so ga bili za majhen denar kupili od še bolj neusmiljenih bratov; pač pa se je spominjal grenkih solz, ki so nekdam kapale iz očij nedolžnega mladeniča ter se ondod zgubljale mej neobčutljivim peskom.

Naposled pridejo v deželo, kamor so bili namenjeni; toda kaj pa tam? Oh, preveč je že britkosti, prenehajmo sedaj z naštevanjem in vprašajmo se, kaj je še dajalo sv. Jožefu moč, da ni omagal pod toliko težo; kaj ga je še tolažilo v tej skrajni britkosti?

Prav v zadregi sem, kje bi našel v tem morju grenkosti kapljico tolažbe, v tako žalostni zapuščini kako zeleno vejico nade in veselja.

Najprej naj omenim, da tista noč, ko je sveti Jožef slišal iz nebes tako težavno povelje, tista ura, ko je zapustil svojo domovino, katero so nekdam izraelski domačini tako iskreno ljubili, tisti dnevi, ki jih je v skrbeh preživel na trudapolnem poto-

vanju — so nam najjasniši dokaz, kolik junak je bil sv. Jožef! Sveti pogum, ki ga je imel za rešenje božjega Deteta, dajal mu je — rekel bi — nekakšno ponosno veselje. Saj je že v svetnem pomenu za hrabrega vojaka vojaški trud in trpež nekaj ponos, nekako vzvišeno veselje; kaj šele za hrabrega vojaka Kristusovega! In sv. Jožef je bil gotovo najhrabrejši mej vsemi, kar se jih je v novih in starih časih bojevalo za Jezusa. Če se pa bere o družih, da so se veselili, kadar so imeli priliko za Jezusa trpeti, ali ne bomo junaškemu srcu sv. Jožefa pripisovali jednakega poguma? Zaupajoč na pomoč iz nebes, odkoder je bilo ukazano težavno potovanje, je storil, kolikor je bilo v njegovi moči, vse drugo pa je ponižno izročil božji volji.

Kako častno je pa tudi zares bilo to za svetega Jožefa, da se je nje mu angelj prikazal, da ravno on naj Jezusa in njegovo Mater reši smrtno nevarnosti! Saj je vedel, da bi bilo vsemogočnemu Bogu rešenje mogoče še drugače; pa ravno njega si je Gospod izvolil za posredovalca — kolika čast!

Tudi ta misel ga je tolažila, da bi bilo njegovo gorje še lahko veliko večje. Kaj, ko bi bili zločinci res umorili Jezusa? Kam bi se bila Jožef in Marija dejala brez Jezusa? Sedaj pa, kakor je tudi hudo, ima še sladko tolažbo, da je Jezusa rešil; četudi pojde mej čisto tuje ljudi, kaj mu mari drugi ljudje, da ima le Jezusa in Marijo vedno pri sebi!

Tolažba za sv. Jožefa na grozovitem potovanju je tedaj bila srčnost mučenika, potem tista zaupnost, katera daje junaško izročenje v voljo božjo in pa zlasti sladko tovarištvo Je-

zusa in Marije. — Skrbi torej tudi ti, dragi čitatelj, da Jezusa rešiš izmej grešnih nevarnostij in skušnjav. Če bosta Jezus in Marija v tvojem pravičnem srcu, potem se ti ni treba bati, naj pride kakoršnokoli gorje nad te. Če imaš nositi še tako težek križ, nikar se sam sebi ne smili, ampak bodi krščanski junak, znabiti — če smem toliko od tebe upati — bodi tak junak, ki se trpljenja celó veseli iz ljubezni do Jezusa!

7. V Egiptu.

Hudo je po nedolžnem preganjan biti. Že zlobno očitane s krivično besedo človeka v srce zaboli. Še britkejša je, če se komu v dejanju dela krivica, če se mu n. pr. krati premoženje, jemlje čast in služba itd. Gotovo najhujše pa mora srce raniti vnebovpijoča krivica, če je kdo po nedolžnem izpojen iz lastne hiše, pregnan iz ljubljene domovine, da si mora mej čisto tujimi ljudmi iskati novega domovja. Kako so nekda Izraelci v sužnosti zdihovali po svoji domovini! V življenju svetnikov se krivično pregnanstvo po pravici šteje mej mučeniško trpljenje. In kako je moralo v novejšem času — še v sedanjem na oliko tako ponosnem veku — srce krvaveti onim duhovnikom, ki so zavoljo nepremagljive zvestobe po nekaterih deželah bili siljeni iti v zapor ali v pregnanstvo! Kako se nam smilijo oni redovniki in redovnice, ki so v povračilo za zvesto in neutrujeno delavnost od sodeželanov nehvaležno pregnani z domačih tál! O, to je bitko!

Kdor je sam skusil tako krivico, bo nekoliko razumel in vedel preceniti, koliko je trpelo sv. Jožefa srce v pregnanstvu — v Egiptu.

Kako težavno je bilo za sveto družino dolgo potovanje v nepoznano deželo, smo že premišljevali v prejšnjem odstavku; pa prihod v Egipt ni bil še konec trpljenja, ampak le začetek še hujših britkostij. Spremljajmo sv. Jožefa z Jezuščkom in Marijo po žalostnih potih njegovih še dalje, in preudarimo sedaj, kako se mu je godilo v Egiptu.

Od nekdaž so pobožni kristijani radi premišljevali življenje sv. družine v pregnanstvu, in to premišljevanje jim je šlo še skoraj bolj globoko do srca kot katero drugo, kakor lahko razvidimo iz mnogih spisov, ki jih imamo o tem iz svetniških rók. Pri tem se je lahko primerilo, da se je sčasoma zapletlo mej razna sporočila tudi več nezanesljivih rečij in nevrjetnih pripovedovanj. V svetem pismu namreč ne beremo nikakoršnih sporočil o tem, kaj je sv. Jožef skusil v Egiptu; vse gorjé je s tem ob kratkem povedano, da je bežal v Egipt, in da je ostal tam dlje časa. S tem je pa tudi res vse že povedano; zakaj vsakdo si lahko po teh besedah sam premišljevaje naslika prežalostno podobo grenkega življenja v pregnanstvu v taki deželi mej takimi ljudmi.

Meni se zdijo mej družimi te-le okoliščine za sv. Jožefa v Egiptu najbolj britkostne.

Prišel je v čisto tuj neznan kraj, o katerem je pa slišal že marsikaj slabega, zlasti, kako so nekdaž ondod njegove prednike zaničevali in zatirali. Ali bodi si kakorkoli, prebrati si ni smel po svoji volji, da bi bil bežal kam drugam; »beži v

Egipt!« mu je bil odločno angelj zapovedal. — Čimbolj se bliža Egiptu, tembolj ga skrbi. Slednjič dospó po dolgem težavnem potovanju vsi utrujeni v odločeno deželo; z drhtečim srcem prestopi sveti Jožef z Marijo in Jezusom egiptovsko mejo. Toda kam se hočejo dejati, kam se obrniti, da bi dobili stanovanje in kaj jesti? Nikjer v celi deželi ne vé za nobenega znanca, za nobenega prijatelja. V lastni zalogi pa tudi nima ničesar, ker so morali tako hitro bežati, da še najpotrebniših rečij ni mogel vzeti s seboj. Oh, kaj bo! Ko bi trpel že sam; ali lakoto in pomanjkanje morata trpeti tudi Mati in Dete! Prositi — beračiti je primoran sv. Jožef, če hoče ohraniti življenje sebi in njima; vsaj v začetku, predno si more poiskati kaj dela, ni družega sredstva. To je pa že za navadnega človeka v navadnih okoliščinah jako težko in zoprno opravilo, kaj šele za sv. Jožefa tujca, ki ni znal tamkajšnjega jezika, da bi bil mogel ljudem potožiti in razložiti, kako zeló je pomoči potreben. Gotovo je bil mnogokrat zaničevan in žaljen; tudi zato, ker je bil Izraelec, so mu še manj prizanašali. Iz jednakega vzroka tudi dela ni mogel dobiti; saj tujca sploh najzadnje najemajo, boljši zaslužki so namenjeni domačinom. O, revež je na tujem dvakrat revež!

Ali ko so si slednjič dobili stanovanje, kako borno je bilo! Staro sporočilo pravi, da so stanovali v neki podrtiji, v neki stari kleti, nad katero je bila hiša podrta, blizu starega mesta Helijopolja. Od začetka je bilo to stanovanje jako puščobno in tožno; ni bilo ne mize, ne stolov, ne postelje in ne družih potrebnih oprav. Kako je bolelo

sv. Jožefa, da ni mogel postreči njima, ki ju je ljubil nad vse na svetu! Pozneje se je ondi cerkev sezidala, in pobožnim romarjem je od nekdanj zeló častitljiv ta prostor, kjer se kaže ognjišče, na katerem je Marija kuhala, kraj, kjer je prala itd.

Pa če so si tudi sčasoma stanovanje zboljšali in dobili kaj zaslužka, vendar sv. Jožefu srce še ni bilo utolaženo. Britko je čutil, da je v *p r e g n a n s t v u*, daleč proč od svoje ljube domovine: o, kje je tempelj Gospodov, kje svetišče božje na Sijonski gori! — Grenko je telesno pomanjkanje, a še grenkejša je dušno pomanjkanje za tako bogoljubnega Izraelca, kakor je bil sv. Jožef. To vemo iz zgodovine izraelskega naroda. Ko so bili nekdanj Izraelci v babilonski sužnosti, so se milo jokali pri babilonskih vodah. Pa zakaj najbolj? Sv. pismo nam pravi: spominjali so se Sijona, jeruzalemskega mesta, templja, lepih praznikov in pobožnih svečanostij. »Ob babilonskih rekah, ondi smo sedeli ter se jokali, ko smo se spominjali Sijona.« (Ps. 136, 1.) Gotovo je bil tudi sv. Jožef otožen in užaljen, da se je z Marijo vred zjokal, kadar sta se pogovarjala o domovini in njima tolikanj dragem svetišču božjem.

Še bolj je bilo versko čutilo žaljeno, ker je videl, kako so Egipčani preslepljeni malikovalci, ki ne molijo le narejenih podob, ampak tudi vsake vrste živali, krokodile, voli, mačke itd., in pa koliko imajo čudnih vraž! V sredi malikovalcev živeti, vedno priča biti odurnega malikovanja in družih ajdovskih grehov, to je neprenesljivo za verno goreče srce. Če že sv. Peter trdi o pravičnem Lotu, da je nekdanj v Sodomi toliko trpel

zaradi hudobnežev, (II. Pet. 1, 7.) in če David toži: »Groza me obhaja zavoljo grešnikov, ki zapuščajo postavo tvojo« — kako bi se ne pritoževal sv. Jožef, ki je bil pravičniši, kakor vsi pravični stare zaveze?

Vse te in jednake neprijetnosti pa je še povikševala negotovost, kako dolgo jih bo treba trpeti. Vsako čakanje je kolikor toliko zoprno, posebno pa, če se ne vé, kdaj pride konec. Kdor naprej vidi konec svojih težav, mu je to nekoliko polajšanje, da šteje dneve britkosti in vidi, da jih je čedalje manj; zavest, da bo kmalu konec, mu daje novo srčnost, nov pogum. Sveti Jožef te tolažbe ni imel. »Bodi tam, dokler ti ne porečem«, mu je bil sporočil angelj. Ali bo pa prišel angelj kmalu to povedat, ali še-le čez več let, to ostane sv. Jožefu neznano do zadnjega večera. — Za gotovo se ne dá izkazati, koliko let je bil v Egiptu. Mnogi cerkveni učeniki prejšnjih let (tudi sv. Tomaž Akvinski) trdijo, da je bil sedem let ondi; novejši razlagalci pa dokazujejo iz raznih okoliščin, da pregnanstvo ni trajalo tako dolgo. Pa četudi ni trajalo tako dolgo, grenila ga je vedno negotovost, kdaj bo nehalo.

Imel bi sedaj po prvotnem sklepu še popisati, kaj je sv. Jožefa tolažilo in veselilo v taki skrajni britkosti, toda prepričan sem, da sami ne boste kaj posebno veselega pričakovali iz Egipta. Imel je tam večjidel le dneve, o katerih nam sv. pismo pravi, da »niso za nas«. Vendar tako neprenesljiva se nam zdi sv. Jožefa osoda le, če jo ogledujemo samo od človeške strani; če se pa višje popnemo in preudarimo, v kaki nebeški zvezi je bil sveti

Jožef, smemo prepričani biti, da ga Bog gotovo ni zapustil z dušno pomočjo in tolažbo. In kapljica tolažbe iz nebes tembolj razveseli človeško srce, čim večja je reva, v kateri zdihuje. Tudi ne smemo pozabiti, da je imel vedno pri sebi Marijo in Jezusa. Mnogokrat je Bog celó s čudežem tolažil sv. družinico. So li vsi čudeži resnični, ki se beró iz dôbe egiptovskega bivanja, ne morem soditi, ker sveta cerkev sama ni izrekla o njih odločne sodbe — toliko pa smem reči, da je Bog gotovo sv. Jožefa podpiral v Egiptu z nadzemeljsko močjo, če celó sedaj med nami čudežno pomaga onim, ki se v zaupljivi molitvi obračajo do njega.

Za jedno veliko veselje pa prav zagotovo vem, katero je Bog poslal sv. Jožefu v Egipt. Nekikrat se namreč sv. Jožef vleže k počitku ves utrujen in v skrbéh zastran prihodnosti — kmalu se mu oči zatisnejo v mirnem sladkem spanju; kar zagleda prelepega angelja iz nebes — prav tako natanko ga vidi, kakor bi čul — in ta angelj izpregovori z nebeško milim glasom: »Vstani, vzemi Dete in njegovo Mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomrli so, kateri so Detetu stregli po življenju.« (Mat. 2, 20) S kolikim veseljem je pač vstal, s koliko radostjo Marijo poklical ter vskliknil: »Rešeni smo, zopet smemo domov!«

Dveh rečij naj se vsi žalostni učijo iz te dogodbe. Božjo voljo naj zvesto izpolnjujejo v tistem kraju in stanu, kamor jih je Bog poklical, in prejeli bodo mir, kakoršnega svet ne more dati; zakaj veselo srce je tudi božji dar, ki se prejema tudi v največjih nadlogah, ki se pa tako rad izgubi v posvetni obilnosti. Po drugi strani naj pa vsak

služabnik Božji premisli, da pozemeljsko trpljenje jako hitro mine; kmalu se bomo zadnjikrat k počitku vlegli: prišel bo naš angelj — ne, Jezus sam bo prišel in veselo poreče: »Pojdi, zvesti in dobri hlapec, v veselje Gospodovo; ker si bil v majhnem zvest, te bom čez veliko postavil!«

8. Domov!

Prišel je bil tedaj slednjič tolažbe polni trenotek, da je sv. Jožef iz angeljevih ust slišal tisto tolažilno, pri odhodu obljubljeno besedo, katere je že tako dolgo, tako težko in hrepeneče pričakoval: »Pojdi nazaj v svojo domačo deželo!« Kako se mu srce razvedri, ko sme zapustiti tujo malikovalsko deželo, in zopet se vrniti v domovino na Izraelsko, kjer počivajo pobožni očaki, kjer si je med izvoljenim ljudstvom pravi Bog izbral na Sijonski gori svoj sedež, kamor ga hodijo vsako leto o praznikih častit vsi pravični iz cele dežele. Ves vesel hiti sporočit Mariji in Jezusu to preveselo novico. In če je že nekdam tako urno izpolnil angeljevo povelje, ko mu je ukazal tako grozovito reč — bežati na tuje; gotovo je sedaj še bolj hitel, da bi vsaj njima že skoraj mogel kaj polajšati in bolje postreči. Vendar sladkost angeljevega oznanila mu grenijo še mnoge prebritke skrbi.

Že zopet namreč vidimo sv. družino na poti. Slehrno potovanje pa ima svoje težave in zoprnosti še celó v sedanjih časih, ko je toliko prijetnih in vabljivih polajšav. Kako grozno težavno je moralo še-le biti v tistem času po takih pustih in nevarnih krajih, po katerih so morali tudi nazaj gredé hoditi.

V nekem oziru je bila vrnitev v domovino še težavniša, kakor nekdanj beg v Egipt, zakaj Jezus je bil med tem toliko odrasel, da ga je bilo pestovaje nositi težko, sam pa tudi še ni mogel hoditi po toliko slabih potih. Velikrat so morali počivati in sv. Jožefu, ki je bil sicer tudi sam zelo utrujen, sta se zeló smilila Jezus in Marija. Lajšala je britkostno potovanje le še tolažba, da bo trpljenja kmalu konec, ko pridejo na domačo zemljo. Čedalje lažje jim je pri srcu; že se vidijo od daleč domače gore in hribje, kmalu se prikaže tudi domače polje, domače ceste in vodé: že se smejo na domači zemlji odpočiti — hvala Bogu, — vse je prestano!

Pa oh, ni še vse prestano, ne! Sv. Jožef je sicer na domačih tleh, pa v mnogih ozirih ni veliko drugače, kakor bi bil še vedno na tujem. Revščino je v Egiptu zapustil, revščino je zopet našel v domači deželi. Tedaj najprvo in najnujніше vprašanje za sv. Jožefa po vrnitvi je bilo, dobiti kje varno stanovanje in preskrbeti si najpotrebnišega živeža. To pa ni bilo tako lahko. Prepričan je bil, da bi bilo za Jezusa in Marijo najprimerniše in najbolj častno, če ostanejo sedaj v Betlehemu ali celó v Jeruzalemu, ter ne hodijo nazaj v samotno in zapuščeno mesto Nazaret.

Vendar prav zagotovo se sv. Jožef še ne vé odločiti, in v taci mučniskrbéh in pomislkih bržkone začne semtertje popraševati za stanovanje, za delo itd. Pa kake grozovite reči izvé! Strašne pogovore sliši o krvoločnem Herodu (zakaj po smrti tako važne osebe se ljudje več časa skoraj družega ne pogovarjajo, kakor o njenih lastnostih

in delih) in menda sedaj šele prvikrat mu pride kakor slučajno na ušesa strašna moritev betlehemske nedolžnosti.

Predno je namreč odpotoval v Egipt, mu je angelj povedal le toliko, da hoče Herod umoriti Jezusa, in ko je imel zopet nazaj se vrniti, je zopet le to zvedel od angelja, da je Herod umrl: kdo bi mu bil mogel v Egiptu naznaniti strašno moritev betlehemskih fantičev? Neizrečeno ga je zopet v srce zbolela ta grozna novica; tedaj še ne zadosti, da so sami imeli toliko trpeti, zavoljo njih se je prelivala še tudi nedolžna kri, uboge matere so imele pretrpeti tak neslišen strah in nepopisljivo žalost! Siroteji! kakor jagnjeta so bili poklani s tistim mečem, ki je bil Jezusu namenjen! Hvala večnemu Bogu in njegovemu angelju, da je ljubi Jezušček rešen! Sedaj šele prav spozna, kolika sreča je bila, da je bežal ž njim v Egipt; ko bi ne bil bežal, gotovo bi bil tudi umorjen. Kako sladko se mu sedaj zdi vse grenko trpljenje, ki ga je prestal na tujem!

Pa zopet ga začne skrbeti, zeló skrbeti, ker ljudje mu pripovedujejo, da je sicer umrl grozoviti Herod, toda njegova krvoločnost še ni ž njim popolnoma zamrla, ampak da je njegov sin Arhelaj, ki ima sedaj oblast v Judeji, zeló podoben ranjcemu očetu, možu tako žalostnega spomina. Neka misel pride sedaj sv. Jožefu, misel tako strašna, da se kar strese: kaj, ko bi pa tudi Arhelaj hotel Jezusa končati? Po drugi strani se sicer tolaži, da je angelj v Egiptu naravnost rekel, da so s Herodom vred pomrli tudi tisti, ki so Jezusu po življenju stregli; vendar

znabiti velja to pa le za Galilejo, previdnosti je treba! Skrb in zadrega nastane tako velika, da si sam ne vé nič več svetovati, le iz nebes pričakuje še svêta in pomoči. In res, zopet zagleda v spanju prikazen, ki mu razodene, da naj se nikar ne mudi v Judeji, ampak naj gré naravnost na Galilejsko.

Kakor težek kamen se mu sedaj odvali od srca trapna negotovost, nov pogum in nova srčnost ga zopet navdaja. Pot bo sicer še dolga in težavna. Hudo se mu zdi, Mariji in Jezusu zopet nakladati toliko breme. Pa tako je volja božja, odločno iz nebes naznanjena. Dobrotljivi Oče, ki jih je podpiral na prejšnjem dolgem potovanju, jim bo gotovo še sedaj lajšal zadnje stopinje.

Tudi poslednje potovanje je pri kraju. Že so v Nazaretu, v domačem mestecu. Sedaj stopijo čez domači prag. Milo se stori sv. Jožefu, ko pride čez toliko časa zopet v domačo hišo, pa jo vidi tako zapuščeno; zakaj veliko se je pokvarilo, kar je bil gospodar na tujem. Vsaj za nekoliko časa bo treba trpeti še veliko pomanjkanje.

Ko smo pozdravili sv. Jožefa zopet v domači hiši v Nazaretu, ozrmo se še jedenkrat nazaj na dolgo potovanje od Egipta do sem. Ubogi Jožef! veliko si moral prestati; vendar prepričani smo, da tudi brez dobrodejne tolažbe ni bilo tvoje srce.

Razven navadnih tolažil, ki smo jih že imenovali, da je bil sv. Jožef n. pr. vedno v družbi Jezusa in Marije, da je bil pravičen mož, tako junaškega srca, ves udan v voljo božjo itd., je imel na potovanju še marsikatero veselje, ki se dá čisto natorno razlagati. Kakor namreč po hudi

uri, po pretresljivi nevihti solnce lepše sije, rastline živahnije zelenijo, cvetje prijetnišo vonjavo razširjuje in živali se veselejše gibljejo, tako tudi hude stiske nekako pretresejo trpeče srce, da se po prestanih britkosti raduje v tolikem veselju, kolikoršnega še čutiti ni zmožno navadno srce, katero ni nikoli kaj zdatnega imelo trpeti. Že zavest, da je gorje odvzeto, je tako povzdigljiva! Kakor se jetniku razvedri obraz, ko zasliši dolgo zaželeno besedo: »Konec je zavora, pojdi na prosto!« jednako je moralo razveseliti sv. Jožefa angeljevo oznanilo: konec je egiptovskega pregnanstva, pojdi v svoj domači kraj! Ta veseli glas angeljski je še dolgo odmeval v njegovem srcu in mu dokaj slajšal popotne neprijetnosti. Če pa natorna tolažba ni več zmagovala, pomagano mu je bilo naravnost iz nebes, kakor namreč takrat, ko je bil v toliki dvojljivi zadregi, ali bi ostal na Judovskem, ali bi šel na Galilejsko v Nazaret.

Pa še jedna druga reč je, ki podpira užaljeno srce v največjih britkosti, da ne omahuje in ne omahne; zove se u p a n j e. Upanje na dve strani tolaži naše srce; po jedni strani mu šepeče: »Kmalu bo konec te težave, ki te sedaj stiska«; po drugi strani pa kaže tako vabljivo in sladko tisto veselje, ki ima priti namestu sedanje stiske, da se ga že naprej tako veseli, kakor bi ga že zares vživalo. — Tako upanje je sicer sv. Jožefa že tolažilo v Egiptu, a prej ni moglo biti tako živo in zmagljivo, kakor sedaj, ko je bil že na poti. Čimbolj se je krajšala cesta proti Nazaretu, tembolj je rastlo upanje, žalost je upadala, skrbi

so se manjšale. Slednjič zagleda »svojo« hišico. Pozdravlja stare prijatelje in znance. Zopet je na svojem, med svojimi! Novo življenje, dokaj srečno in veselo, se prične v Jožefovi hiši v Nazaretu. Mnogokrat se je gotovo v goreči molitvi Bogu zahvalil, da ga je rešil tolikih britkostij in pa tolikih nevarnostij.

Kako lepo si je znal sv. Jožef v prid in tolažbo obračati vse velikanske nadloge na dvojnem potovanju in v Egiptu! Kako mirno se je po prestanih britkostih zopet nazaj vrnil k prejšnjim opravilom! Obračajmo si tudi mi vsako trpljenje v svojo korist, iz srca odpustimo preganjalcem in žalilcem; kadar pa poskušnja mine, bodimo zopet mirni in veseli, pozabivši slehrno krivico!

9. *Nova poskušnja.*

O malih otrocih sem že večkrat slišal praviti, da so sploh takrat najljubeznivejši, ko se jim začne um razvijati, ko začnejo razne reči spoznavati in imenovati, ko se učijo hoditi, moliti itd. O, tu radovednega vpraševanja ni konca ne kraja; vse hočejo videti, vse poznati, vse poskusiti, vse posnemati, kar vidijo pri odraščenih. Smehljanje njihovo je v tej dōbi tako ljubeznivo, prošnje tako premagljive, pogledi tako nedolžni in vse vedenje v prvi mladosti je tako prisrčno, da se ne dá dopovedati. Nehoté se mora mali otročiček prikupiti vsakemu, ki je ohranil dobro srce. Seveda ne smem zamolčati, da se pa po drugi strani tudi kaj hitro zbujaajo razne strasti, ki nam prekrasno podobno otročje nedolžnosti kolikor toliko zatemne-

vajo in kazé ter nam kažejo nekatere otroke že v prvi mladosti odurne in zoprne. In take strasti se večkrat z največjo skrbjo ne morejo zabraniti ali odpraviti. Tako se zgodi, da odgojitelji nimajo skoraj nikdar popolnoma neskalsjenega veselja z mladino. Radost, katero jim napravljajo blagi, dobri otroci, je tolikrat ogrenjena po slabih in upornih.

To sem le mimogredé opomnil zato, da se lahko s toliko večjim veseljem povrnem k svetemu Jožefu; zakaj sveti Jožef je bil tudi odgojitelj, saj ima večno častni naslov »rednik Jezusa Kristusa«. Pa tako srečnega rednika ni bilo, kar svet stoji, in ga ne bo.

Po prihodu iz Egipta je sv. Jožef čedalje bolj čutil to srečo. Nastopili so zanj mirniši, veselejši časi, vpletla se je sedaj nekako nova dôba v njegovo življenje. Mali Jezušček mu je bil neizmerno, nepopisljivo veselje. Sv. evangelist Lukež nam to v kratkih potezah tako-le naznanja: »Dete pa je rastlo in močno prihajalo polno modrosti, in božja milost je bila ž njim. (Luk. 2, 40.)

Če že navaden dober otrok, ki hoče »dobro storiti«, napravlja svojim tolikanj radosti, koliko veselje je moralo biti za sv. Jožefa, ko je videl malega Jezusa dušno in telesno tako lepo se razvijati in rasti. »Dete pa je rastlo in močno prihajalo!« Tudi po telesu je bil Jezus popolnoma, neizrekljivo lepe rasti in krepkih, zdravih udov. Lahko rečemo, da še nobeno dete ni nikoli imelo tako milih očij, tako prijaznega obraza, tako nežnih rók, krasnih las itd.; kolika pa je šele bila ljubeznivost njegovega detinskega srca, lepota njegove

duše! Bil je »poln modrosti in božja milost je bila ž njim«.

O, pač so mnogokrat stopile sv. Jožefu solze veselja v oči, ko je gledal malega Jezusa vsega zamaknjenega klečati in moliti s sklenjenimi rokami in z očmi proti nebu obrnjenimi — ko ga je gledal v Marijinem naročju, gledal v sladkem spanju, — ko ga je sam vzel v naročje, ga objemal in poljubljeval, — ko ga je za roko vodil, počival in jedel ž njim! Kako globoko mu je šel k srcu njegov ljubeznivi glas in govor ter njegovo prijazno smehljanje! Kako dobro mu je délo, kadar mu je kaj prinesel, kaj postregel! Kako ganljivo je bilo, ko ga je razne reči povpraševal in večkrat kaj poprosil!

Ako bi sv. Jožef tudi ne bil vedel od angelja in Device Marije, da je Jezus Sin božji, spoznal bi bil lahko iz njegovega vedenja, bral bi bil takorekoč na njegovem obrazu. Tako ne more biti nobeno človeško dete; tak more biti in tako se vêsti le samo otrok, ki ima poleg človeške božjo naturo.

Zato ga je sv. Jožef nad vse ljubil kot najljubeznivejše Dete ter ga tudi preponižno spoštoval kot svojega Boga. In taka spoštujoča ljubezen mu je dajala tolažbo in veselje, ki se ne dá izreči z besedo.

In to veselje je bilo od leta do leta večje; le jedenkrat je imelo žalosten presledek za tri strašne dni; takrat namreč, ko se je bil Jezus izgubil.

»Ko je bil dvanajst let star, so šli njegovi stariši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi pretekli ter so nazaj šli, je ostal mladenič Jezus v Jeruzalemu, in njegovi stariši tega niso

vedeli. Menili so pa, da je pri družčini, ter so šli dan hoda in iskali ga med sorodniki in znanci. In ko ga niso našli, so se vrnili v Jeruzalem ter ga iskali.« (Luk. 5, 42—45.)

Poglejmo nekoliko za iskajočim Jožefom in skusimo vsaj deloma razumeti njegovo skrajno žalost ob tej priliki. — Judje so imeli po zapovedi navado vsako leto trikrat iti v tempelj v Jeruzalem: o veliki noči, o binkošti in konec leta k šotorni obletnici. Ker je bil za celo deželo le jeden sam tempelj, nabralo se je vselej, zlasti o velikinoči, silno veliko ljudij v Jeruzalemu. Zastran lepšega reda so prihajali in odhajali moški skupaj in ženske skupaj, mladina pa je šla ali skupno posebej, ali pa se pridruževala deloma moškim, deloma ženskim oddelkom. Tako je bilo pač lahko, da sta Marija in sv. Jožef Jezusa zgubila izpred očíj. Marija si je lahko mislila, da je pri Jožefovem oddelku, Jožef pa je ménil, da je z Marijo; ali pa sta se obadva nadejala, da gré s sorodniki ali pa s svojimi mladostnimi tovariši, ker dvanajstletnih nikjer, zlasti pa na Jutrovem, kjer je bolj hitra rast, ne vodijo za roko. In če le na koga, se je bilo zanesti na Jezusa, ker ga je vse tako rado imelo.

Ali Bog je hotel zopet poskusiti Marijo in sv. Jožefa. In sicer prav huda je bila ta poskušnja; znabiti bi bila za sv. Jožefa izmej vseh najhujša, ko bi ne bila okrajšana le samo na tri dni. Ko pridejo namreč zvečer na kraj prenočišča, jamejo se zbirati družine in sorodniki, da bi prenočili svoji s svojimi. Tudi Jožef in Marija želita imeti pri sebi Jezusa. Toda — o strah in groza — nikjer ga ni spregledati! Pri vseh došlih romarjih po-

vprašujeta, pa povsod zastonj! Kaj je storiti? Gotovo je zaostal, tedaj treba ga je iti iskat. Ali sta pa že precej tisti večer — kar po noči ga šla iskat, ne vem; to pa lahko rečem, da celo noč nista mogla zatisniti očesa, v taki grozoviti žalosti in skrbi sta bila. Ali drugi dan je bilo še hujše, ker tudi nazaj gredé proti Jeruzalemu in potem v mestu jima nikjer nihče ne vé ničesar povedati o Jezusu. Drugo noč seveda zopet ni bilo nič spanja; v grenkih solzah sta prejkala noč in dan. Sv. Jožef si sicer prizadeva jokajočo Marijo utolažiti ter jo prosi, naj si otere obilne grenke solze; pa vsaka tolažilna beseda, ki jo spregovarja s tresočim glasom, kaže, kako je neizmerne bolečine presunjeno tudi njegovo srce, in kako revež tudi sam tolikanj potrebuje tolažbe.

In če se le količkaj mislimo na njegovo mesto, pač lahko izprevidimo vzrok njegove globoke srčne žalosti in otožne zbeganosti. Šaj kar nekako samo ob sebi pride o taki priliki sto in sto trpkih skrbij in strašnih mislij: Oh, si misli, znabiti je pa moj ljubi Jezus kam zašel in se zgubil; morebiti ga je kak hudobnež napadel, ali mu celó kaka zverina prizadejala kaj žalega; kaj, ko bi celó v Jeruzalemu ga bili »Herodovci« spoznali, vjeli — v ječo vrgli — ali celó umorili! In če se je res z Jezusom kaj tacega zgodilo, kdo je najbolj kriv tega? — ali ne najbolj on sam, ki mu je od nebeškega Očeta postavljen za varuha? zakaj ni bil bolj čuječ, zakaj ga ni imel ves čas pred očmi? — Znabiti mu tudi — ker v hudih skrbih pride človeku vse na misel — ta strašna misel srce predira: kaj pa, ko bi te bil Jezus sam zapustil, ker ga nisi vreden,

ker mu ne znaš streči tako, kakor zasluži? — Ko bi znabiti za zmirom zapustil tvojo hišo in raji bival v kaki pusčavi — oh, oh, kam bi se potem dejal, kaj bi počela Marija?

Take in jednake skrbi pretresajo že tretji dan njegovo smrtno ranjeno srce. Neizmerna žalost se mu bere v objokanih očeh, na bledem licu, na onemoglem telesu: ako ne bo kmalu pomoči, omagal bo, tako mu ni več živeti! — Pa glej! ko žalost do vrha prikipi, se že pomoč iz nebes oglasi. Neka misel se mu hipoma zbudi v glavi ter mu kakor blisk razsvetli dušo in utolaži srce, neki notranji glas namreč mu pravi: »Pojdita še v tempelj pogledat, bržkone ga bosta tam našla.« Brž gresta in res zagledata — Jezusa med učeniki!

Za toliko veselje, ki sta ga sedaj čutila, nisem v stanu najti primerne besede. Če se ti je, dragi bralec, že katerikrat oko zasolzilo, ko si slišal ali bral v povestih, da so otroci zopet zagledali očeta ali mater, ki so jih že mrtve mislili, ali da so bratje in sestre ali prijatelji, ki drug za družega niso vedeli, zopet se nenadoma našli in spoznali: tedaj boš tudi ti nekoliko znal brati v Jožefovem srcu tisto radost, katero je takrat čutil, ko je zopet zagledal Jezusa, in gotovo se boš še ti razveselil z njim. Saj se taki prizori dajo bolj čutiti, kakor popisati. Oh, koliko ima v sebi kratko sporočilo sv. pisma: »In ko sta ga ugledala, sta se zavezla« (Luk. 2, 48.) Sv. Jožef kar obstane in strmi, na tihem hvali Boga in v preveliki radosti kar besedice ne more spregovoriti. Materino srce Marijino pa take nenadne spremembe največje žalosti v največje veselje ne more kar na tihem

prenesti, milobno jo naznani z materino čutečimi besedami: »Sin! kaj si nama to storil? Glej, tvoj oče in jaz sva te z žalostjo iskala.« (Luk. 2, 48.) Prijazni odgovor Jezusov: »Kaj je, da sta me iskala? Nista li vedela, da moram v tem biti, kar je mojega Očeta?« pa ima za sv. Jožefa novo veselje, veselje na novo utrjene vere. Kar je prejšlišal iz angeljevih in Marijinih ust, je slišal sedaj tudi iz božjih ust Jezusa samega, da je Sin božji. Z novim veseljem, z novim čudenjem, z novo, še večjo ljubeznijo se oklene Jezusa in gré ž njim v Nazaret.

Naj tudi nas v najhujših stiskah tolaži zavest, da nam bo ljubi Bog kmalu preložil in da bo potem, ko preboli naše srce, čutilo tolikanj večjo radost.

10. Stanovske dolžnosti.

Jedna najtežavnejših rečij na svetu je — *zvesto izpolnjevanje dolžnosti svojega stanu.* — Kaj ne, da ste že sami skusili, kako človeka vse drugo bolj veseli, kakor ravno tisto delo, ki ga stariši ali pa učeniki zapovedujejo. Kadar je n. pr. učencu zapovedano kaj spisovati, takrat bi se raje učil; ko se ima učiti, bi raje bral; ko pride branje na vrsto, ga zopet bolj mika kaj družega; sploh pa vse, kar je sklenjeno z resnim trudom, kar se imenuje delo, to je otroku zoprno. Pa ne le otroku, marveč tudi odraslemu človeku je delo težavna naloga. Posebno dolžnosti, ki nam jih naklada naš stan, nas najbolj vživo spominjajo, da je zemlja dolina solz, da sloni težak jarem na ramah Adamovih otrok.

Za sv. Jožefa ni bilo drugače; saj je bil tudi on za delo odločen, kakor vsak Adamov sin. Tudi njemu se je delo zdelo težko, tudi njemu so dolžnosti stanu napravljalale grenke ure. In mnogo okoliščin je njemu delo še bolj težilo in grenilo, kakor drugim delavcem.

Bil je kraljevega rodú. Spodobil bi se mu bil po vsej pravici kraljevi stan, ne pa — tesarski. Kraljeve ukaze dajati bi mu bilo pač prijetniše, kakor s sekiro, z óbličem, svedrom in žago trd les obdelavati; podložnih častne poklone sprejemati bi bilo slajše, kakor od slabih plačnikov izterjevati uborni zaslužek; v krasni palači na zlatem prestolu sedeti bi mu bilo seveda bolj ugajalo, kakor v tesni vborni tesarnici svoj pot prelivati. Da, tesarsko delo se možu iz kraljevega rodú ni moglo primerno zdeti, nikar še prijetno.

Neprijetno je moralo biti za sv. Jožefa ponižno rokodelstvo tudi zato, ker je bil ves čas svojega življenja v revščini in pomanjkanju. Koliko lažje in hasnovitejše je rokodelstvo onemu, ki si lahko napravi obilno zalogo blaga in izdelkov, ki si lahko preskrbi najboljšega orodja in družih olajšav! A sv. Jožef tega ni imel; pri njem je bilo delo le od danes do jutri, zaslužek takorekoč iz roke v roko. Premožen mojster si lahko privošči v posebnih časih povoljni počitek, lahko izroči delo drugim rokam — pomočnikom. O sv. Jožefu pa beremo v starih sporočilih, da ni imel ne pomočnika, ne posla; tedaj je moral skrbeti še za druge potrebščine. Res, da mu je pri delu pomagal sam Sin božji; a kako težko mu je moralo biti Jezusu prepustiti ali celó zapovedati kako težavno tesarsko

opravilo. In takrat, ko je mogel Jezus pomagati, je sv. Jožef že močno opešal, je tedaj dvakrat težje opravljal vsako delo.

Jako opovirano je bilo delo sv. Jožefa tudi s tem, da se je moral tolikrat seliti, večkrat ne vedé, kam pojde in za koliko časa. Ob taki priliki še teh pripomočkov, katere je imel, ni mogel vseh s seboj jemati; prejšnje naročnike je izgubil, novih v tujem kraju je bilo težko dobiti. Vsak rokodelc vé, kako to otežuje delo in zaslužek.

Znabiti še bolj, kakor delo njegovih rok, so ga težile dušne skrbi, ki jih je imel po svojem preimenitnem stanu. Omenim naj le jedno. Vedel je, da je Jezus pravi Bog, da je Odrešenik sveta; in vendar ostane ves čas skrit pred svetom, živi in dela na tihem, — kaj ima pač to pomeniti? Svetemu Jožefu ni bilo dano gledati vsemogočnosti Jezusove, kakor jo je videla Marija in drugi ljudje v brezštevilih čudežih, ki jih je Jezus delal po njegovi smrti. Z nekim skrivnostnim plaščem se mu zakriva sedanost in prihodnost. Upanje ga sicer tolaži, a straši ga tudi neznane prihodnosti prebritki meč, napovedan po Simeonu v templju.

Pa kakor so bile stanovske dolžnosti za svetega Jožefa težavnejše, kakor za druge ljudi, tako je bila pa tudi tolažba in pomoč obilnejša. To bomo tem lažje razumeli, ako prevdarimo, kaj že nam navadnim ljudem delo lajša in slajša.

Kaj neki? Pred vsem prijetni počitek! Joj, kako je pridni delavec zvečer ves utrujen in spehan, da se mu nobena reč nič več ne ljubi; roke in noge mu omagujejo, život je ves potr, srce pa izgublja za slehrno delo tolikanj potrebni

pogum. Pa čuj, »iz belega turna line« že naznanja zvon zaželeni delopust. Pobožni delavec se pokriža in moli, v pošteni družbi se med prijaznimi pogovori domu približuje, pri zmerni večerji se s svojimi veselo razgovarja, opravi večerno molitev, nato ga sladko spanje zaziblje — in glej, kakor prerojen se zjutraj zbudi; pa kakor bi sinoči nič truda ne bilo, s čilimi udi vesel hiti po svojih opravilih. Še bolj si odpočije ob nedeljah in praznikih.

Ali tako prijetnega počitka pa še noben delavec ni nikoli imel, kakor sv. Jožef. Zeló mi je žal, da tega ne znam tako pristrčno popisati, kakor so znali svetniki premišljevati: Kako rajsko ljubeznivo se je po dokončanem delu razveseljeval v nebeški družbi Jezusa in Marije; kolika tolažba mu je bila postrežba, s katero sta ga vselej razveseljevala Sin božji in Mati božja; kako dobro je délo utrujenemu tesarju, ko so med prijaznimi pogovori skupaj vživali priproste jedi, katere je Marija pripravljala, potem skupaj Boga hvalili, in potlej še nekaj časa se skupaj razvedrovali; pa tudi med delom sta mu Jezus in Marija s svojo pričujočnostjo dajala pogum in srčnost.

Drugi pripomoček, dolžnosti svojega stanu si lajšati, je d o b e r n a m e n. Že mi navadni ljudje nekako lahkotno in urno opravljamo večkrat najtežavnejša dela, ako smo jih s prav krepkim sklepom že naprej Bogu darovali; in če bi imeli v velikem trudu že omagovati in omahovati, nas kratka beseda: »Iz ljubezni do tebe, o Jezus!« ako pride iz dna srca, zopet podpre in daje novo moč omahljivi volji. Sv. Jožef je bil pa v tem oziru tako srečen, da je vedno blizu sebe imel

Jezusa in Marijo; tedaj ni nikdar mogel pozabiti, da vse, kar dela, je v prvi vrsti za njiju dva. V potu svojega obraza je služil Sinu božjemu kruh, ki se je imel spremeniti v tisto božjo kri, ki je bila za zveličanje celega sveta prelita; vsakdanji zaslužek je obračal za najpotrebnejše reči njemu, ki mu je celi svet v last, da bi ohranil življenje njemu, ki daje in ohranjuje življenje vsem stvarjem. Iz ljubezni do Jezusa in Marije tako zgodaj vstaja; iz ljubezni do Jezusa in Marije se med dnevom trudi in potí; vsaka stopinja, vsak mahljej, vse, vse je za ljubega Jezusa in Marijo! In kako, da bi mu ne šlo delo, četudi še tolikanj težko, veselo in vspešno od rók!?

Posebno zdaten pripomoček si slajšati dolžnosti in opravila svojega stanú, pa ima vsak človek s a m v s e b i. Skušnja uči, da kolikor popolnejši in sve-tejši je kdo, toliko natančnejši in veselejši je v izpolnjevanju svojih dolžnostij. Prava svetost se naj-lajše spozna na tem, kako se izpolnjujejo stanovske dolžnosti; in katekizem nam še posebej veleva, da moramo pri spovedi poleg družega trdno skleniti, da bomo natanko izpolnjevali dolžnosti svojega stanu. Delo se torej sv. Jožefu ni zdelo tako grozo-vita nesreča, marveč bil je vesel delavec, zato ker je bil »pravičen«. Z molitvijo je pričel, z molitvijo nadaljeval, in če je bil še tako truden, se ni na-veličal. Kako bi se bil tudi naveličal, ko je videl, da se Marija, najsvetejša Devica, tudi ne naveliča kakor dekla delati ter si ne privošči družega po-čitka, kakor za molitev; kako bi se bil naveličal, ko se celó Sin božji ne naveliča: nov pogum mu raste, ko vidi potne kaplje na najsvetejšem čelu in

žulje na najsvetejših rokah! — Brez dela tudi izmed nas nobeden ne more in ne sme biti. Po zgledu sv. Jožefa si je lajšajmo in opravljajmo tako, da si služimo časnega kruha, a ne zgubimo večne sreče.

II. Sladka smrt.

Le še jedno žalost in tolažbo sv. Jožefa na zemlji imamo omeniti — smrt Jožefovo.

Smrt sv. Jožefa imamo sicer mnogokrat v mislih, in pobožni kristijan se je skoraj vselej spomni, kadar bolj resno misli na svojo lastno smrt; ali zgodi se to le bolj povrhom, mimgredé. Prevdarimo tu nekoliko natančneje leta najveličastnejši trenotek Jožefovega življenja, in oglejmo si bolj od blizu najganljivejšo podobo: sv. Jožefa umirajočega v sredi mej Jezusom in Marijo!

Ko je bil Jezus že odrastel in je prišel čas njegovega očitnega delovanja, moral je po božji volji sv. Jožef zapustiti zemljo, ker je bil na nji dovršil svojo nalogo. Smrtno čutilo mu pravi, da je že blizu njegova zadnja ura. Telesne moči pojemajo, udje omagujejo. Vleže se na svoje revno ležišče. Častito glavo, katero so pobelile skrbi in žalost bolj kakor starost, mu ljubeznivo podpira sedaj Jezus sedaj Marija. Čedalje bolj ga popušča življenja moč, žila počasniše bije, obličje blede — sv. Jožef sladko v Gospodu zaspi!

»Sladko v Gospodu zaspi«, pravim. Sicer je res, da ima vsako umiranje nekaj strašnega, žalostnega v sebi, zakaj smrt je kazen; vendar je bila smrt sv. Jožefa, čeravno ima tudi svojo žalostno stran, neizrečeno lepa in tolažbe polna.

Vprašajmo najprej, kaj pa je sv. Jožefu težilo in grenilo umiranje? Gotovo najbolj to, kar drugim ljudem, namreč naravno vsem prirojeno čutilo žalosti pri ločitvi, in pa želje še dalje ostati pri svojih, s katerimi so bili v življenju v tesni zvezi. Večjidel čutijo umirajoči, kakor nekdanji tisti ameličanski kralj, ki je zdihoval: »Ali tako loči grenka smrt?« (I. Kralj. 15, 32.) Smrtna ločitev je tem grenkejša, čim pristrčnejša je ljubezen do ostalih. In sv. Jožef je tako zelo ljubil Jezusa in Marijo: pa se je moral že ločiti od njiju! Če je bila že tako velika njegova žalost takrat, ko je bil Jezusa zgubil le za tri dni, kolika mora biti šele sedaj, ko se mora od obeh ločiti za več časa.

In če je le kdaj kateri človek imel vzrok, želeči si daljše življenje, imel ga je gotovo sveti Jožef. Umirajoči stariši navadno zdihujejo: »Kaj bo za naprej z našimi otroci? Kako se jim bo godilo?« To so skrbi, ki jim smrt tako grozovito obtežujejo. Sv. Jožef je imel še bolj občutljivo srce. Gotovo bi bil tudi on zelo rad vedel, kaj se bo zgodilo z Jezusom in Marijo, saj se mu vidi vsa njiju prihodnost s tako črnimi oblaki pokrita. Iz sv. pisma je vedel, da bo Odrešenik učil, čudeže delal, pa da bo grozovito trpel in umrl za zveličanje sveta. Kako bi bil rad sv. Jožef sam doživel vse to, pa mora že umreti! In tisti »Simeonov meč«, ki mu je bil že prej v življenju gotovo dostikrat v mislih, kako prebada sedaj njegovo umirajoče srce, češ, uboga Marija, kaj bo morala še vse pretrpeti!

Ali to, kar je grenko, se dá oslajšati. in kar je težko, se dá olajšati. In ménim, da nobenemu

umirajočemu ni bilo umiranje jednako olajšano, kakor sv. Jožefu. Jezus in Marija sta mu bila osebno pričujoča. Ljubeznivo sta se mu zahvaljevala za vso skrb in vse dobro, kar sta prejemale toliko časa iz njegovih predobrih rok; prisrčno sta ga tolažila v smrtnih britkostih, in mrtvaške molitve se tako angeljsko pobožno niso opravljale še pri nobenem mrliču, zakaj Jezus in Marija sta molila pri Jožefovi smrti.

Pa tudi mrlič je bil tak, da smrt ni mogla biti drugačna kot srečna. Vse svoje dni je zvesto izpolnjeval voljo božjo, svoje najboljše moči je daroval vse Jezusu in Mariji, milostij božjih ni nikdar zastonj sprejemal, ampak od prve mladosti prav do zadnjega tako zvesto v prid obračal; v katerokoli stran svojega življenja se sedaj obrne, nikjer nikakoršnega očitania, povsod dobrodejna zavest, da je vsikdar zvesto ravnal po zapovedih božjih: kako prijeten počitek zvečer po takem delavniku, kako obilno plačilo za tako zvesto službovanje!

Pomisli nam je pa tudi še to, da je bil sveti Jožef ves čas svojega življenja popolnoma udan v voljo božjo. Kar je bilo po volji božji, to mu je bilo všeč, ko bi bilo še tako težavno. In sedaj, ko vidi, da je njegova smrt — volja božja, se tudi ponižno podvrže ter junaško, kakor je bil vselej vaje, tudi sedaj z veselim srcem Bogu daruje največji dar — svoje življenje!

* * *

Tako je tedaj ugasnilo preblago življenje najboljšega moža. Sedaj šele sta se ločili njegovi

zvesti sestrici — žalost in veselje! Žalost ga je zapustila za zmirom, veselje pa se mu je v večnosti povišalo do najvišje radosti takrat, ko je na čelu vseh pravičnih stare zaveze z Jezusom šel v nebesa uživat plačilo za tako zvesto službo.

12. Sv. Jožefa čast in oblast v nebesih.

V sredi med novo in staro zavezo, se mi zdi, da stoji sv. Jožef, — najslavnejši izmej vseh svetnikov. Največji in najsrečnejši je mej preroki in pravičnimi stare zaveze, ker njega, ki so ga vsi pravični tako hrepeneč pričakovali, preroki s toliko tolažbo napovedovali in sv. Janez celó s tolikim veseljem pokazal ljudem, njega — Zveličarja je pod svojo streho imel in mu smel celó toliko let zapovedovati, kakor oče svojemu sinu. Pa tudi mej vsemi svetniki krščanske dôbe smemo svetega Jožefa postaviti na prvo mesto: večji je, kakor apostoli, ker mu je bil pokoren on, katerega so apostoli imenovali le svojega Gospoda in spoštovali kot svojega učenika; večji je, kakor mučenci, zakaj četudi ni prelil krvi za Jezusa, prelival je pa tolikrat svoj vroči pot in prestal zanj toliko težav in bridkostij, ker je bil prvi preganjan zavoljo Jezusa, božjega Deteta; večji je, kakor druge izvoljene device, ker ravno zavoljo deviške čistosti je zaslužil biti varih Jezusu Kristusu in njegovi deviški Materi Mariji; večji je, kakor redovniki in puščavniki, ker on je prvi z Jezusom vbežal v egiptovske puščave in takorekoč pokazal pot prvim puščavnikom, in pa tako svetega in častitljivega samostana še ni bilo

nikjer na zemlji, kakor je bila njegova sveta hišica v Nazaretu; večji je, kakor škofje in mašniki, ker le-ti le v podobah kruha in vina prejemajo in darujejo Jezusa, on pa ga je v človeški podobi smel objemati in poljubovati. Po vsej pravici se sme reči, da je za Marijo mej nebeškimi prebivalci najveličastnejši sv. Jožef!

Ker je pa čast njegova v nebesih tako velika, koliko moč mora pač imeti njegova priprošnja! Po mislih pobožnih učenikov je njegovo življenje v nebesih nekakšno nadaljevanje tiste časti in oblasti, ki jo je na zemlji imel pri Jezusu in Mariji, toda le še v neizrečeno večji meri. Kakor je bil Sin božji na zemlji sv. Jožefu udan z detinjskim spoštovanjem in otroško pokorščino, jednako spoštljivo in ljubeznivo je še sedaj v nebesih vdan svojemu redniku. Reči smemo torej, da predobrotljivi Jezus rad usliši prošnje sv. Jožefa že iz hvaležnosti; njegove prošnje so mu nekakšno zapovedovanje tudi v nebesih kakor na zemlji. Za Marijo, mogočno Kraljico, nihče v nebesih ne more s toliko in takimi razlogi podpirati svoje prošnje: nobeden ne more Jezusu reči, da mu je dajal jesti in piti, da ga je oblačil, da mu je stregel, da ga je odgojeval, da ga je spremljal po njegovih potih in smrti obvaroval itd. In mili Jezus mu gledé na to ne bo odrekel nobene prošnje.

In če bi sv. Jožef Boga ne prosil naravnost, marveč po Mariji: ali mu bo mogla Marija kaj odreči? in bo li mogel Jezus odreči to, za kar prosita oba, Marija in sveti Jožef? — Ako bi bil takrat, ko je bil še sv. Jožef z Jezusom in Marijo na zemlji, prišel kdo v njihovo hišo kaj prosit,

n. pr. kako orodje ali karkoli, do katerega bi se bil pač najprej obrnil? ali mar ne do Jožefa, ki je bil gospodar in je veljal za očeta? In če si je tudi od Marije ali Jezusa želel kake dobrote, gotovo je najpoprej poprosil sv. Jožefa, naj posreduje pri njiju. Tudi sedaj bodi za naše prošnje takale skrivnostna lestvica: po sv. Jožefu naj gredó do Marije, po Mariji naj se dvigajo do Jezusa, in po Jezusu, svojem jedinorojenem Sinu, nam bo nebeški Oče dodelil, smemo upati, česar prosimo.

Zaupno torej pribežimo k sv. Jožefu kar vsi po vrsti brez razločka. Posebno pa še ti, preljuba mladina, saj nihče tako ne pozna lepote detinske nedolžnosti, kakor sv. Jožef, ki je od blizu gledal največjo svetost božjega Deteta; saj nihče ne pozna tako mladostnih nevarnostij, kakor sveti Jožef, ki je nekdanj na angeljevo povelje rešil Jezusa in Mater njegovo iz rok krvoločnega Heroda. Sv. Jožef je pa tudi sam poskusil življenja boj mej enakimi nevarnostmi, pa ostal je ves čas čist, bogaboječ mladenič — »pravičen«; tedaj je sam najlepši zgled vsakemu krščanskemu mladeniču, presvital vzor vsem bogoljubnim devicam. Poleg tega pa je bil na zemlji varih tistega presvetega mladeniča, o katerem pravi sveto pismo, da »je rasel kakor na starosti tako na modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi«, in varih brezmadežne Kraljice vseh devic. Koliko skrb, koliko ljubezen mora pač ravno zato sveti Jožef sedaj imeti v nebesih za vse mlade ljudi, ki so pripravljeni za Jezusom hoditi in posnemati njegovo prečisto Mater!

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJILNICA

00000487450

